

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

***МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ І
ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ***

З дисципліни

« ТЕХНОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ »

СТУДЕНТАМ І-ІІ КУРСІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 ТУРИЗМ



Івано-Франківськ, 2019

338. 48 (37. 091. 33)

Методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять з дисципліни « Технологія і організація туристичного обслуговування» студентам I-II курсів спеціальності 242 « Туризм» / Укладач О. П. Марковецька. – Івано-Франківськ, 2019. – 89с.

Рецензент

Я. Д. Атаманюк. Кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та природознавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

У посібнику містяться матеріали, що відповідають програмі навчальної дисципліни. Згідно специфіки навчального предмета дані рекомендації допоможуть формувати у студентів сучасне ділове мислення, навички професійної компетентності, ініціативність та уміння бачення перспективних рішень актуальних виробничих питань. Розроблений план підготовки і проведення семінарських занять з дисципліни сприятиме формуванню у студентів базових теоретичних знань, практичних навичок щодо створення туристичного підприємства, проектування турів та маршрутів, документального забезпечення подорожі та збуту туристичного продукту.

Рекомендовано Педагогічною радою Івано-Франківського коледжу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 3 від 30 січня 2019 року)

* Марковецька О.П., 2019

*Івано-Франківський коледж ДВНЗ

« Прикарпатський національний
університет ім. В. Стефаника

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Особливості підготовки і проведення семінарських занять.....	5
Карта-схема підготовки до семінарських занять.....	8
Навчально-методичні картки проведення семінарських занять з дисциплін.....	9
Література	79

ВСТУП

Семінаріум (лат. seminaries) означає розсадник. У давньогрецьких і давньоримських школах заняття проводилися у вигляді диспутів, повідомлень тих, хто навчається, коментарів та висновків викладача. Зазначені форми й досі застосовують у навчальному процесі, хоча семінарські заняття як спеціальну форму організації навчання відрізняють від диспутів. Семінарські заняття виникли як заміна середньовічного диспуту: вони означають дискусію з конкретної проблеми. Мета такої дискусії - навчити студентів риторики; умінню викривати хибні аргументи, які висуваються опонентами.

Семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Семінари розвивають творчу самостійність студентів, зміцнюють їх інтерес до науки і наукових досліджень. В процесі семінарських занять студенти опановують науковим апаратом, набувають навичок оформлення наукових робіт і опановують мистецтво усного та письмового викладу матеріалу.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Завдання семінарського заняття:

- закріплення, поглиблення і розширення знань студентів з відповідної навчальної дисципліни
- формування вміння постановки і рішення інтелектуальних завдань і проблем
- удосконалення здібностей по аргументації студентами своєї точки зору, а також по доведенню і спростуванню інших суджень
- демонстрація студентами досягнутого рівня теоретичної підготовки
- формування навичок самостійної роботи з літературою

Семінарські заняття виконують такі **основні функції** (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

навчальну – поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;

розвивальну – розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо;

виховну – патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо;

діагностично-корекційну – контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання.

Особливості семінару:

- активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;
- викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм вірно будувати свої міркування;
- така навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття;
- якщо студенти не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (викладач задає питання, студенти відповідають на них).

У процесі проходження практики під час викладання тої чи іншої дисципліни рекомендується використовувати різні види семінарських занять.

Необхідні умови виникнення плідної дискусії під час заняття – рівень знань студентів, методична майстерність педагога і всебічна підготовленість семінару.

Творчий викладач постійно шукає шляхи вдосконалення семінарських занять. Грамотне і гармонійне використання цієї форми навчальних занять у ВНЗ дає можливість не лише сформувати у студентів необхідні в їхній професійній діяльності знання, уміння, навички, але і розвинути у них здатність до активного мислення і висловлення власної позиції.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Успіх будь-якого семінарського заняття значною мірою визначається ефективністю попередньої (до початку семінару) підготовчої роботи викладача зі студентами.

Методика підготовки і проведення семінарських занять передбачає:

- повідомлення студентам теми, плану семінарського заняття та рекомендованої літератури (найкраще подати студентам інструктивну карту проведення семінарського заняття);
- опрацювання та осмислення теоретичного матеріалу визначеної теми відповідно до плану семінарського заняття та рекомендованої літератури;
- підготовку до обговорення питань інформаційного блоку у формі діалогу, дискусії, диспуту, конференцій тощо (за планом заняття);
- підготовку, проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються традиційні форми організації навчання (за вибором студента-практиканта), їх аналіз;
- підготовку та проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються інноваційні форми організації навчання (за вибором студента-практиканта);
- виконання індивідуальних практичних завдань різних рівнів (за вибором студента-практиканта);
- написання рефератів (з метою відпрацювання пропущених лекційних чи семінарських занять);
- виконання завдань науково-пошукової роботи (написання рефератів за тематикою проблемного характеру, розробку доповідей для публічного виступу, підготовку тестів, анкет, бесід, інтерв'ю тощо).

Основні вимоги до підготовки і проведення семінарського заняття:

1) *обґрунтована цілеспрямованість теми і мети:* постановка проблеми, зв'язок теорії з практикою, майбутньою професійною діяльністю студентів;

2) *продумане планування:* виділення ключових питань теми заняття, обґрунтованість змісту, його новизна і актуальність, використання найновішої наукової літератури;

3) *високий організаційно-методичний рівень семінару,* що забезпечує активність, відверту дискусію, насиченість змістом, конструктивний аналіз всіх відповідей і питань, ефективність використання навчального часу;

4) *раціональний стиль проведення семінару*, який допомагає поживленню дискусії, встановленню контакту з учасниками семінару, позитивних взаємовідносин, виключенню байдужості у їх роботі;

5) *аргументовані висновки щодо заняття*, які мобілізують студентів на подальшу творчу роботу над навчальним матеріалом.

Алгоритм підготовки студентів до семінарського заняття:

■ проаналізуйте тему заняття, подумайте над його дидактичними завданнями і основними проблемами, які винесені на обговорення;

■ опрацюйте рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково конспекуйте і занотуйте прочитане, виписуйте те, що, на ваш погляд, сприятиме ефективному проведенню семінарського заняття;

■ намагайтеся сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтуйте свої міркування;

■ запишіть запитання, які виникли у вас під час підготовки до проведення семінарського заняття, зверніться за консультацією до викладача-методиста чи викладача кафедри;

■ складіть розгорнутий план-конспект проведення семінарського заняття, ретельно обдумуючи його етапи, структурні елементи, навчальні питання, що виносяться на розгляд, методи, прийоми та засоби навчання, за допомогою яких забезпечуватиметься навчально-пізнавальна діяльність студентів.

Структура семінарського заняття

<i>Етапи</i>	<i>Характеристика</i>
<i>Організаційна частина</i>	допомагає мобілізувати студентів до навчання; активізувати їхню увагу; створити робочу атмосферу для проведення заняття; містить привітання викладача зі студентами, виявлення відсутніх, перевірку підготовленості до заняття.
<i>Мотивація та стимулювання навчальної діяльності</i>	передбачає формування потреби вивчення конкретного навчального матеріалу, повідомлення теми, мети та завдань. Мотивації сприяє чітке усвідомлення його мети, що полягає у досягненні кінцевого, запланованого результату спільної діяльності викладача й студентів.

<i>Обговорення навчальних питань семінару</i>	полягає в обговоренні й керуванні процесом розгляду основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення. Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації.
<i>Діагностика правильності засвоєння студентами знань</i>	допомагає викладачеві та студентам з'ясувати причину нерозуміння певного елемента змісту навчальної інформації, невміння чи помилковості виконання інтелектуальної або практичної дії. Здійснюється за допомогою серії оперативних короткочасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних), усних фронтальних опитувань, тренінгу тощо), з використанням комп'ютерної техніки.
<i>Підбиття підсумків заняття</i>	передбачає коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто, мотивацію діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи).
<i>Повідомлення домашнього завдання</i>	містить пояснення викладачем щодо змісту завдання, методики його виконання

КАРТА – СХЕМА

ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1.	Історичні етапи розвитку туристичної діяльності в Україні	2
2.	Нормативно-правове регулювання туристичною діяльністю в Україні	2
3.	Фактори, що впливають на розвиток туризму	2
4.	Форми і види туристичної діяльності	2
5.	Стратегія туристичної діяльності	2
6.	Технологія співпраці туроператора з постачальниками туристичних послуг	2
7.	Технологія діяльності турагентів на ринку туристичних послуг	2
8.	Технологія управління збутом туристичного продукту	2
9.	Класифікація турів і маршрутів	2
10.	Технологія формування програми туру	2
11.	Технологія проектування програми туру	4
12.	Пошук та відбір постачальників туру	2
13.	Формування додаткового набору послуг	2
14.	Експериментальна перевірка туру	2
15.	Безпека в галузі туризму	2
16.	Туристичні формальності. Паспортні формальності	2
17.	Технологія споживання туристичних послуг	2
18.	Туристичний ваучер	2
19.	Класифікація партнерських угод в галузі туризму	2
20.	Документи, що регламентують взаємовідносини туроператорів і туристів	2
21.	Використання інформаційних технологій в діяльності туристичних підприємств	2
22.	Прикладні програми по формуванню та реалізації туристичного продукту	2
23.	Особливості рекламної діяльності в туризмі	2
24.	Міжнародні організації, які діють в галузі туризму	2
Усього		50

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ КАРТКИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчально - методична картка семінарського заняття №1

Тема. Історичні етапи розвитку туристичної діяльності в Україні

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про історію виникнення туризму, зокрема в Україні;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: історія України, всесвітня історія, географія туризму, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туризм належить до видів діяльності людства, історія яких почалася задовго до виникнення цивілізаційного суспільства. У кожному історичну епоху були такі елементи діяльності людей, які тією чи іншою мірою підпадають під категорію туризму. Туризм відіграв значну роль у становленні й розвитку як локальних цивілізацій давнини, так і світової цивілізації загалом. Попри всі трансформації туризм є невіддільною складовою людського соціуму. Чому? Зміст даного заняття допоможе нам сформувати знання про виникнення та становлення туризму в Україні.

План

1. I етап розвитку туризму в Україні (передісторія туризму)
2. II етап розвитку туризму в Україні (елітарний туризм)
3. III етап розвитку туризму в Україні (становлення соціального туризму)
4. IV етап розвитку туризму в Україні (масовий туризм)

5. V етап розвитку туризму в Україні (сучасний етап)

Активізація розумових здібностей: які основні погляди на класифікацію етапів розвитку туризму в Україні розглядають в літературі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацювати літературу та охарактеризувати сучасні тенденції розвитку туризму в Україні

Література

1. Сучасні тенденції та перспективи розвитку туризму в Україні. Мацука В.М. Вісник Маріупольського державного університету.Серія: Економіка. - 2011. - Вип.1. - С.43-49.

2. Сучасний стан і тенденції розвитку туристичної сфери в Україні. Алексєєва Н.Ф., Килич М.Ю. Матеріали конференції "Европейская наука XXI века - 2014"

3. Туристичний бізнес: сучасні тренди та стратегії розвитку: тези Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (16 березня 2018 р.). — К.:КНЕУ, 2018. — 217 с

Запитання для самоконтролю

1. Чим особливе мандрівництво найдавніших часів?

2. Коли найінтенсивніше виявилися витоки власне вітчизняного туризму?

3. Кого відносять до перших європейських мандрівників, котрі відвідали Русь-Україну?

4. Що було праобразом перших готелів на Русі-Україні?

5. В який період прогресувало краєзнавство?

6. Коли розпочалось освоєння туристичних територій України?

7. Хто і коли констатував про туризм як один з визначальних напрямів господарської спеціалізації Карпат?

8. Які туристичні, краєзнавчі і спортивні товариства вписались у розвиток туризму на західноукраїнських землях на поч. ХХ ст.?

9. Яка особливість міжвоєнного періоду розвитку туризму?

10. Як здійснювалось відродження туризму в післявоєнний період?

Проблемні ситуації

Становлення та розвиток туристично-рекреаційної галузі в Україні у різні історичні періоди дозволяє виділити певні особливості даного процесу. Які основні фактори обумовили виникнення протиріч на межі переходу туристично-рекреаційної галузі від впливу радянської влади до реалій незалежності та самостійності України?

Список рекомендованої літератури

1. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Київ: "Альтерпрес", 2004.

2. Бейдик О.О. Словник - довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. Київ: "Палітра", 1998.

3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. — К.: Київський ун-т, 2001. — 395 с.

4. Вацеба В. Я. Туристичне країнознавство. — Чернівці: Рута, 2003. — 32 с.

5. Географія туризму: навч. посібник / С. П. Кузик ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Знання, 2011. – 271 с. : рис., табл.

6. Закон України "Про туризм" // Урядовий кур'єр. - 1995. - 15.10.1995.

7. Мальська М.П., Худо В.В. Менеджмент туризму. Київ: "Знання", 2003.

8. Менеджмент туристичної індустрії: навч. посібник / І. М. Школа, Т. М. Ореховська, І. Д. Козьменко [та ін.]; [за ред. проф. І. М. Школи]. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2005. – 594 с.

9. Основи туризмознавства. — К.: КНТЕУ, 2003. — 100 с.

10. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство. — К.: Альтерпрес, 2003. — 104 с.

11. Про сучасний стан і проблеми розвитку сфери відпочинку і туризму в Україні / В.В. Шулик // Містобудування та терит. планув. — 2006. — Вип. 23. — С. 358-364.

12. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму. — Ніжин: Видавництво НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2004. — 264 с.
13. Сопрунова В.Б. Туризм: еволюція, структура, маркетинг (Текст) / В.Б. Сопрунова – М.: Осв. -89, 1997. – 159 с.
14. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку [Текст] / [Ткаченко Т. І., Костіна О. М., Рачко В. І. та ін.]. – Тернопіль: Терно-граф, 2008. – 976 с.
15. Устименко Л. Історія туризму (текст): (навч. посіб.) /Л. Устименко, І. Афанасьєв – К.: Альтер-прес, 2005. -320с.
16. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні (текст): (навч. посіб.) / В.К. Федорченко, Т.А.Дьорова – К.: Вища школа, 202. -195с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №2

Тема. Нормативно-правове регулювання туристичною діяльністю в Україні

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні закони та підзаконні нормативно-правові акти в регулюванні туристичною діяльністю в Україні;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: право, історія України

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: важливу роль у провадженні туристичної діяльності відіграє державна підтримка сфери туризму, тому необхідно орієнтуватися у системі та повноваженні органів, котрі забезпечують і гарантують відповідні заходи державної цільової підтримки туристичної інфраструктури. Державне

регулювання туристичної діяльності є цілеспрямованим впливом органів державної влади на діяльність суб'єктів господарювання у галузі туризму. Дане заняття допоможе зрозуміти, що являє собою структура законодавства в регулюванні туристичною діяльністю в Україні.

План

1. Структура законодавства: основні закони та підзаконні нормативно-правові акти в регулюванні туристичною діяльністю в Україні
2. Основні міжнародно-правові документи в галузі туризму
3. Закон України «Про туризм» як спеціально-нормативний акт
4. Контроль за додержанням законодавства про туризм та відповідальність за його порушення

Активізація розумових здібностей: яка відмінність між спеціальними і загальними нормативно-правовими актами?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацювати Закон України «Про туризм». Скласти словник туристичних термінів (терміни згідно Закону)

Література

1. Закон України. Про туризм. Від 18 листопада 2003 року № 1282-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2004. — № 13. — Ст. 180.

Запитання для самоконтролю

1. Які функції правового регулювання туристичної діяльності?
2. Назвіть основні підходи до визначення джерел права
3. Що являють собою конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності?
4. Розташуйте нормативно-правові акти у системі джерел права України за юридичною силою
5. Що являє собою еволюція правового регулювання туристичної діяльності в Україні?
6. Що вважається порушеннями законодавства в галузі туризму?
7. Яким чином ведеться контроль за додержанням вимог законодавства про туризм?

8. Назвіть цілі і принципи правового регулювання

Проблемні ситуації

Туризм, як і будь-яка інша галузь народного господарства, змінюється разом з розвитком цивілізації, вбирає в себе усі нововведення сучасного життя з урахуванням процесів глобалізації як світової мегатенденції з усіма її достоїнствами і недоліками. Розвиток сучасного туризму неможливий без розширення міжнародних зв'язків у цій галузі. Це стосується також зарубіжних нормативно-правових актів, які усе більше уніфікуються та переймаються національним законодавством. Чому? Обґрунтуйте

Список рекомендованої літератури

1. А.І. Кубах, Т.А. Коляда, О.В. Харитонов. Правове регулювання туристської діяльності: Навчальний посібник. - Харків: ХНАМГ, 2010.-282с.
2. Ващишин М. Правове регулювання туристичної діяльності: навч.- метод. посібник / М.Ващишин. – Л.: ПП Сорока Т.Б., 2014. – 168 с.
3. Державна цільова програма розвитку туризму і курортів на 2011– 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/catalog/docs/00000538.doc>.
4. Жук І. З. Актуальні проблеми та перспективи управління туристичною індустрією в Україні / І.З. Жук // Актуальні проблеми та Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 2 (10), 2013 перспективи розвитку туризму в Україні: теорія і практика // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К., 2013 р. – С. 68–70.
5. Закон України. Про туризм. Від 18 листопада 2003 року № 1282-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2004. — № 13. — Ст. 180.
6. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності [текст] : навч. посіб. / Є. В. Козловський. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. –272 с.
7. Правове регулювання туристської діяльності: Навчальний посібник (для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 0504 «Туризм»). / Автор: Т.А.Коляда. – Харків: ХНАМГ, 2008. - 182 с.
8. Правове регулювання сфери туризму: становлення та розвиток вітчизняного законодавчого інституту. Надієнко О.І. Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pap.in.ua/3_2018/31.pdf

9. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва . Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с

10. Сучасний стан законодавчого забезпечення туризму в Україні: проблеми та шляхи вирішення: Звернення учасників Всеукраїнських громадських слухань / Туристична Асоціація України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=322>.

Навчально - методична картка семінарського заняття №3

Тема. Фактори, що впливають на розвиток туризму.

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на розвиток туризму в Україні, ;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: економічна і соціальна географія, географія туризму

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туристична індустрія це одна з найбільш динамічних галузей, що швидко розвиваються в світовому господарстві. Фактори, що впливають на розвиток туризму, різноманітні й багатогранні. Наявність сприятливих факторів приводить до лідерства окремих регіонів і країн у світовому туризмі, і, навпаки, небажані фактори знижують туристичний потік. Як саме? Сьогодні розглянемо ці визначальні фактори розвитку туризму.

План

1. Класифікація факторів, які впливають на розвиток туристичної діяльності
2. Зовнішні (екзогенні) фактори впливу на розвиток туризму

3. Внутрішні фактори впливу на розвиток туризму
4. Фактори росту привабливості окремих регіонів світу для туристів

Активізація розумових здібностей: Яка відмінність між статичними і динамічними факторами, що впливають на розвиток туризму?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: підготувати доповідь про фактори, що визначають розвиток туризму країни (країна за вибором студента з ряду 20 країн з найвищим розвитком туризму). Складіть план доповіді.

Запитання для самоконтролю

1. Які фактори, що впливають на розвиток туризму, виділяють за ступенем впливу?
2. Які фактори, що впливають на розвиток туризму, виділяють за характером впливу?
3. Які фактори, що впливають на розвиток туризму, виділяють за напрямом впливу?
4. Які фактори, що впливають на розвиток туризму, виділяють за результатами впливу?
5. Які найважливіші фактори, що зумовлюють розвиток туризму, відносять за кордоном?
6. Чим важливі геополітичні фактори?

Проблемні ситуації

Існує думка, що загалом можна виділити сім сфер життя, що справляють найбільший вплив на туризм і на які, в свою чергу, впливає туризм, а саме: якість життя, освіта і інформація, суспільство, економіка, захист навколишнього середовища, навантаження для навколишнього середовища, політика. Обгрунтуйте або спростіть.

Список рекомендованої літератури

1. Азарян О.М. Ринок туристичних послуг: моніторинг і розвиток комплексу маркетингу : монографія / О.М. Азарян, Н.Л. Жукова. – Донецьк : Вид-во ДонМУ, 2002. – 241 с.

2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.П. Дядечко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
3. Закон України «Про туризм» у редакції від 26.04.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Технологія туристської діяльності» (для студентів 2 курсу усіх форм навчання напряму підготовки 6.020107 – «Туризм») / Авт. : С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 139 с. 7.
5. Комліченко О.О. Фактори розвитку туристичної галузі / О. О. Комліченко. – Науковий вісник Херсонського державного університету. – № 25. – С. 75 – 81.
6. Кузик С. П. Географія туризму. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072043738/turizm/geografiya_turizmu
7. Момонт Т.В. Економіка. Управління. Інновації. - 2012. - №1 (7). Основні фактори розвитку ринку туристичних послуг
8. Момонт Т.В. Основні фактори розвитку ринку туристичних послуг / Т. В. Момонт. // Економіка. Управління. Інновації. - 2012. - № 1, с. 19-24.
9. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва Економічні основи туристичної діяльності Фактори розвитку туристичних послуг. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с.
10. Цьохла С.Ю. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». - 2009. - Том 22 (61), №2. - С.373-380. Систематизація факторів розвитку туристичної індустрії

Навчально - методична картка семінарського заняття №4

Тема. Форми і види туристичної діяльності

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформулювати знання про основні форми і види туристичної діяльності;

- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;

- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: туropolерейтинг, історія туризму, туристичне краєзнавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: реалії сьогодення вимагають якомога швидкої адаптації та гнучкості до сучасних тенденцій. Туризм, як соціально-економічне явище не є винятком, а навпаки інтенсивно реалізує новітні технології, формує соціальні орієнтири та забезпечує економічний ефект. У зв'язку з цим в туризмі виникають нові напрями та види. Це вимагає подальшого поширення класифікації видів туризму. В контексті розвитку туристичної галузі України актуальним є аналіз видів туризму, - про що сьогодні і подискутуємо.

План

1. Міжнародний і внутрішній туризм як дві основні форми туризму
2. Класифікація видів туризму за різними критеріями.
3. Спортивний туризм
4. Характеристика сільського зеленого туризму в Україні

Активізація розумових здібностей: які основні погляди на класифікацію етапів розвитку туризму в Україні розглядають в літературі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: підготувати доповідь про стан і перспективи екотуризму в Україні

Література на допомогу

1. Калуцький І. Ф. Екологічність туризму - шлях до збереження рекреаційних ресурсів / І. Ф. Калуцький, Л. В. Ковальська, В. П. Семків //

Рекреаційний потенціал Прикарпаття: історія, сучасний стан, перспективи : матеріали міжн. наук. конф.

"Туризм і розвиток регіону" / Клапчук В. (гол. редкол.). – Івано-Франківськ, 2013. Вип. 4. – С. 84–88.

2. Корнага Д. Екологічний туризм у Великобританії та українські реалії / Д. Корнага // Еврика - XII : зб. студ наук. пр. – Івано-Франківськ, 2011. – С. 290–291
3. Триліс В. Екотуризм і сільський туризм - точки перетину / В. Триліс // Туризм сільський зелений. – 2010. – № 2. – С.16–19

Запитання для самоконтролю

1. Який основний принцип класифікації форм туризму?
2. Які є основні види туризму за метою подорожі?
3. Як класифікують туризм за інтенсивністю?
4. Які є види туризму за термінами і тривалістю подорожі?
5. Який туризм називають самодіяльним (неорганізованим)?
6. Що таке плановий туризм?
7. Які перспективні види туризму в Україні?

Проблемні ситуації

Для практичної діяльності в туризмі важливого значення має його класифікація, сутність якої полягає у виділенні окремих видів туризму за найрізноманітнішими напрямками. Чітку класифікацію туризму провести дуже важко. Обгрунтуйте .

Список рекомендованої літератури

1. Андреева Н. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій / Н. Андреева, І. Дишловий, С. Нездоймінов // Економіст. – 2011. – № 7. – С.25–28.
2. Веремчук В. Екологічний туризм на Поліссі / В. Веремчук // Туризм сільський зелений. – 2013. – № 1. – С. 26–27.
3. Вінніков О. Зелений туризм : можливості та форми розвитку в Україні / О. Вінніков // Туризм сільський зелений. – 2012. – № 1. – С. 6–11.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні - Чернівці: Книги-XXI, 2003. - 300 с.

- 5.Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с. – (Вища освіта ХХІ століття)
- 6.Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник / М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с.
- 7.Мицкан В. М. Спортивний туризм: спеціальне особисте та групове спорядження : навч.-метод. посіб. / Володимир Михайлович Мицкан. – Івано-Франківськ : Вид-во ПНУ, 2011. – 120 с.
8. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
- 9.Триліс В. Екотуризм і сільський туризм - точки перетину / В. Триліс // Туризм сільський зелений. – 2010. – № 2. – С.16–19.
- 10.Туризм в Україні. Класифікація та види. Л. І. Коржилов,аспірант кафедри туризму, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, м. Харків // Ефективна економіка № 9, 2014
- 11.Філіпов З. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи : навч. посіб. / Зенон Філіпов ; за заг. ред. М. Лук'янченка. – Дрогобич : Коло, 2010. – 344 с
- 12.Шандор Ф. Ф. Класифікація туризму за видами залежно від критеріїв / Ф. Ф. Шандор // Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К., 2013. – С. 133–291.
- 13.Ясиновський В. Зелене світло - зеленому туризму . Фахівці очікують його з появою земельного ринку / В. Ясиновський // Землевпорядний вісник. – 2011. – № 8. – С.12–17.
14. Ячнюк М. Караванінг – перспективний напрям розвитку туризму : [автотуризм з проживанням у автофургоні] / М. Ячнюк // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2013. – № 18 (верес.). – С. 9–11. – Вкладка (Серія "Вища освіта ХХІ століття")

Навчально - методична картка семінарського заняття № 5

Тема. Стратегія туристичної діяльності

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні цілі, завдання та етапи реалізації стратегії розвитку туризму;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: економіка, туристичне краєзнавство, менеджмент

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: Україна посідає одне з провідних місць у Європі за рівнем забезпеченості цінними природними та історико-культурними ресурсами, здатними генерувати значний інтерес у вітчизняних та іноземних подорожуючих. Однак національний туристичний продукт має низьку конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному туристичному ринку. Тому виважена державна політика у сфері туризму - це важлива частина сталого економічного розвитку України у світі. Уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Документ розроблено з метою створення умов для забезпечення прискореного розвитку сфери туризму і курортів, перетворення її у високоефективну, інтегровану у світовий ринок галузь. Які ж напрями державної туристичної політики визначає Стратегія?

План

1. Туристична стратегія і туристична тактика – основа державної туристичної політики.
2. Мета, цілі та завдання стратегії туризму
3. Напрями реалізації Стратегії
4. Механізми та інструменти реалізації стратегічних заходів
5. Моніторинг реалізації Стратегії

Активізація розумових здібностей: з якою метою проводиться моніторинг на кожному етапі реалізації Стратегії розвитку туризму?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: доповідь на тему « Стратегія розвитку туризму Івано-Франківської області»

Література на допомогу

1. Івано-Франківська область – край для туризму (Івано-Франківська область): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://surdp.eu/Ivano-Frankivsk-region-land-for-tourism>

2. Стратегія розвитку міста Івано-Франківська на період до 2028 року м. Івано-Франківськ, 2017р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvk.if.ua/uploads/files/44957-1.pdf>

Запитання для самоконтролю

1. Яка основна мета стратегії розвитку туризму в Україні?
2. Чим важливий стратегічний підхід держави у сфері туризму?
3. Які цілі Стратегії?
4. Які етапи реалізації Стратегії?
5. Що можна сказати про очікувані результати Стратегії туризму?
6. Які регіони України є найбільш привабливими для інвестицій у розвиток туризму?

Проблемні ситуації

Для кожної країни туризм відіграє суттєву роль у стимулюванні економічного розвитку не тільки безпосередньо туристичної галузі, але й суміжних галузей, а також інших галузей економіки. Зростання туризму позитивно впливає на рівень зайнятості населення, на споживчий попит та рівень валютних надходжень. Сучасний етап економічного розвитку України визначається реалізацією економічної політики, спрямованої на зближення з ЄС, у тому числі щодо забезпечення розвитку рекреаційно-туристичної діяльності між країнами. На цьому етапі розвитку економічних відносин розвиток туристично-рекреаційної галузі є одним із найбільш важливих процесів, що потребує достатньої уваги. Чим це зумовлено? Обґрунтуйте стрімкий розвиток туризму

Список рекомендованої літератури

1. Бурнацева, Е. Р. Сучасні маркетингові стратегії: автореф. дис. канд. економ. наук / Е. Р. Бурнацева. - М "2010 року.

2. Концепція розвитку туризму до 2022 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
3. Масюк Ю. О. Стратегічне управління розвитком туризму в Україні : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / Юлія Олегівна Масюк ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2017. – 318 с. – Бібліографія: с. 221–253 (332 назви).
4. Розробка стратегії: минуле, сучасність та майбутнє // Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/strategy/str004.html>.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>
6. Саричев В. І. Стан та перспективи світової та національної сфер туризму в контексті людського розвитку / В. І. Саричев // Статистика України. – 2014. – № 2. – с. 80–84.
7. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент : [навч. посібн.] / О.М. Скібіцький. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
8. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні. О.А. Беспала: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2017/No6/9.pdf>
9. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : [навч. посібн.] / З.Є. Шершньова, С.В. Оборська. – К. : КНЕУ, 2012. – 384 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття № 6

Тема. Технологія співпраці туроператора з постачальниками туристичних послуг

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформуванню знання про основні типи туроперейтингу, критерії відбору постачальників;

- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;

- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: географія, туристичне краєзнавство, туроперейтинг

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туроператори з'явилися на ринку туристичних послуг в середині ХІХ ст. Бурхливий розвиток їх діяльності почався у 60-х роках ХХ ст., коли зросла активність авіакомпаній і місткість літаків, знизилась вартість авіаперевезень. Пропозиція недорогих подорожей стимулювала попит, а туроператори стали тим елементом туристичного ринку, який сприяв задоволенню зростаючого попиту, створюючи комплексний турпродукт масового споживання. Одним із найважливіших завдань туроператора в процесі здійснення його діяльності є вибір надійних постачальників та ділових партнерів. Взаємовідносини туроператора з основними бізнеспартнерами повинні ґрунтуватись на принципі багатоваріантності, тобто вибір партнерів повинен здійснюватись завизначеною системою критеріїв. Які ж ці критерії? Дане заняття допоможе оцінити перспективність та доцільність встановлення партнерських відносин.

План

1. Туроперейтинг як форма туристичного бізнесу. Типи туроперейтингу
2. Особливості співпраці туроператора з транспортними компаніями
3. Організація співпраці туроператора з закладами розміщення та харчування туристів
4. Організація співпраці туроператора з екскурсійними бюро, музеями та іншими соціальнокультурними закладами
5. Організація співпраці туроператора зі страховими компаніями.
6. Особливості співпраці туроператора з приймаючими туристичними компаніями

Активізація розумових здібностей: які основні критерії відбору ТО постачальників туристичних послуг?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: туроператорська діяльність в Україні (топ 10 ТО за кількістю туристів у 2018 р.). Проблеми, з якими стикнулися туристи в минулому році. Опрацюйте інтернет-джерела

Запитання для самоконтролю

1. Що називають туроперейтингом?
2. Які є основні типи ТО?
3. Що називають турпродуктом?
4. Яка різниця між аутгоінгом та інкамінг-туроперейтингом?
5. Яка особливість інсайт-туроперейтингу?
6. Які Вам відомі особливості співпраці туроператора з авіакомпаніями?
7. Як організовується співпраця туроператора з компаніями залізничного та автомобільного транспорту?
8. У чому полягають особливості співпраці туроператора з круїзними компаніями?
9. Охарактеризуйте особливості співпраці туроператора з закладами розміщення туристів.
10. Які Ви знаєте особливості співпраці туроператора з екскурсійними бюро та соціально-культурними закладами?
11. Охарактеризуйте особливості співпраці туроператора зі страховими компаніями.
12. У яких випадках туроператор співпрацює з приймаючими туристичними компаніями і яка особливість цього партнерства?
13. З якою метою туроператор формує розгалужену агентську мережу?
14. Охарактеризуйте особливості співпраці туроператора з туристичними агенціями та турагентами.

Проблемні ситуації

Однією із найважливіших завдань туроператора в процесі здійснення його діяльності є вибір надійних постачальників та ділових партнерів. Взаємовідносини туроператора з основними бізнеспартнерами повинні ґрунтуватись на принципі багатоваріантності, тобто вибір партнерів повинен здійснюватись за визначеною системою критеріїв. Оцінюючи перспективність та доцільність встановлення партнерських відносин, встановлюються загальні

та конкретні критерії їх відбору. Коли беруться до уваги загальні, а в якому випадку конкретні критерії відбору партнерів?

Список рекомендованої літератури

- 1.Баєв В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни Туроперейтинг. — К.: МАУП, 2015. — 48 с. Навчально-методична розробка містить пояснювальну записку, методичні рекомендації до опанування окремих тем навчального курсу та дидактичні матеріали до його виконання з навчальної дисципліни «Туроперейтинг», список рекомендованої літератури.
- 2.Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2004. — 288 с.
- 3.Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. — Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. — 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Ковальчук А. С. Організація і технологія обслуговування туристів туристичною фірмою: навчально-методичний посібник / А.С. Ковальчук — Львів: ВКП "ВМС", 2005. — 212 с.
- 5.Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності в Україні: навчальний посібник / Т. Г. Сокол — К.: Рокор, 2001. — 200 с.
6. Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник / Ін-т туризму ФПУ. — 2-е вид. / Т. Г. Сокол — К.: Музична Україна, 2002. — 256 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №7

Тема. Технологія діяльності турагентів на ринку туристичних послуг

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні типи турагентів, умови співпраці з ТО;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: географія туризму, історія туризму, туристичне країнознавство, маркетинг

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: робота з туристичними агентствами сьогодні є одним із основних напрямів поточної і стратегічної діяльності будь-якого туроператора. Роль турагентів у процвітанні та успішності бізнесу оператора неможливо переоцінити, оскільки яким би відомим не був оператор, які б цікаві тури він не пропонував, без ефективно працюючої розширеної агентської мережі він нічого б не зміг досягти в сфері туризму. Саме з цієї причини в структурі будь-якого оператора є або відповідальна особа, або навіть цілий відділ, що працює з агентами і розробляє нові способи, засоби стимулювання і підвищення ефективності агентської активності. В чому суть діяльності турагентів на ринку туристичних послуг? Сьогодні розглянемо всі аспекти їх діяльності

План

1. Турагент як посередник. Функції туристичного агентства
2. Класифікація турагентств
3. Співпраця ТО з турагентом (права та обов'язки)
4. Створення турагентської мережі

Активізація розумових здібностей: як поділяють турагентства за функціями?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: доповідь на тему « Професійні компетенції сучасного турагента». Підготуйте творчу презентацію

Запитання для самоконтролю

1. Які функції турагента?
2. Які завдання турагента?
3. Які є типи турагентств за функціями?
4. Які є типи турагентств за ступенем залежності?
5. Що належить до прав і обов'язків турагента згідно Агентського договору?

6. Які є стратегії створення турагентської мережі?
7. Які є категорії способів стимулювання діяльності турагенств?

Проблемні ситуації

Освітні способи стимулювання агентської активності загалом спрямовані на збільшення інформованої та професіоналізму агентів, що в подальшій роботі приводить до підвищення якості обслуговування туристів. Крім того, регулярне підвищення кваліфікації агентів за рахунок сил і засобів туроператора, розрекламоване на туристичному ринку, може привернути і нові агентства до спільної з оператором роботи. Що можна віднести до основних освітніх засобів стимулювання агентської активності ?

Список рекомендованої літератури

1. Карягін Ю.О., Тимошенко З.І., Демура Т.О., Мунін Г.Б. Маркетинг турпродукту Підручник. - К: Кондор, 2009. - 394 с.
2. Ілляшенко СМ., Баскакова М.Ю. Маркетингові дослідження: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./Сумський держ. ун-т. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 192 с.
3. Косенков С.І. Маркетингові дослідження: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Видавничий дім "Скарби", 2004. - 464 с.
4. Кошкалда І.В. Маркетингові дослідження: Навч. посібник/Харківський національний аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. - Х., 2007. - 158 с.
5. Мунін Г.Б., Тимошенко З.І., Самарцев Є.В., Змійов А.О. Маркетинг туризму: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 ч. / Європейський ун-т. - К.: Видавництво Європейського університету, 2006. - 1 ч. - 324 с.
6. Мунін Г.Б., Тимошенко З.І., Самарцев Є.В., Змійов А.О. Маркетинг туризму: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 ч. / Європейський ун-т. - К.: Видавництво Європейського університету, 2006. - 2 ч. - 427 с.
7. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколюдна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
8. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
9. Парсяк В.И., Маркетинг: від теорії до практики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Наукова думка, 2007. - 256с.

10. Петруня Ю.Є., Маркетинг: Навч. посібник. - К.: Знання, 2007. - 325 с.

11. Скибінський С.В. Маркетинг: Підручник для студ. вищих навч. закл./ Львівська комерційна академія. - Л., 2000. - 640 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №8

Тема. Технологія управління збутом туристичного продукту

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформуванню знання про основні системи збуту турпродукту;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: на сучасному етапі для будь-якого виробника у процесі виготовлення певних товарів та послуг важливе значення має не лише безпосередній процес виробництва, а й реалізація продукції та післяпродажне обслуговування. Це означає, що необхідно ще й відповідним чином довести свій продукт до кінцевого споживача і забезпечити його доступність на цільовому ринку. У зв'язку із цим, збут розглядається як один із багатьох елементів маркетингової діяльності виробника. У галузі туризму також дуже важливо добре пізнати і зрозуміти клієнта, щоб визначити, чи турпродукт точно підходить саме цьому споживачу. Відтак, зусилля по збуту і його стимулюванню стають частиною більш масштабного комплексу маркетингу, точніше підбору маркетингових засобів, які необхідно гармонійно пов'язати один з одним, щоб домогтися максимального впливу на ринку.

План

1. Фактори, функції та основні методи збуту турпродукту
2. Канал збуту турпродукту, рівні збуту
3. Етапи управління збутом, критерії
4. Формування ТО збутової стратегії

Активізація розумових здібностей: яка відмінність між простою і складною системою збуту?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацювати тему «роль маркетингових систем у розподілі туристичних продуктів».

Література

Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2

Запитання для самоконтролю

1. В чому полягає специфіка управління збутом у туризмі?
2. Який з методів збуту є найбільш ефективним і чому?
3. Наведіть приклади простих і складних систем збуту.
4. В чому полягає процес взаємодії між туроператором і турагентом?
5. Які основні функції виконують турпосередники?
6. Проаналізуйте основні засоби просування турпродукту на ринку.

Проблемні ситуації

Аналіз і контроль за функціонуванням збутової мережі передбачає системну оцінку здійснюваних заходів з метою нагромадження інформації про ефективність діючої збутової мережі, визначення шляхів підвищення її оптимізації, а також розробки коригувальних заходів. Що слугує основними показниками для аналізу функціонування збутової?

Список рекомендованої літератури

1. Баєв В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни Туроперейтинг. — К.: МАУП, 2015. — 48 с. Навчально-методична розробка містить пояснювальну записку, методичні рекомендації до опанування окремих тем навчального курсу та дидактичні матеріали до його виконання з навчальної дисципліни «Туроперейтинг», список рекомендованої літератури.
2. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник. — К.: Альтерпрес, 2004. — 288 с.
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. — Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. — 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Ковальчук А. С. Організація і технологія обслуговування туристів туристичною фірмою: навчально-методичний посібник / А.С. Ковальчук — Львів: ВКП "ВМС", 2005. — 212 с.
5. Карягін Ю.О., Тимошенко З.І., Демура Т.О., Мунін Г.Б. Маркетинг турпродукту Підручник. - К: Кондор, 2009. - 394 с.
6. Ілляшенко СМ., Баскакова М.Ю. Маркетингові дослідження: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./Сумський держ. ун-т. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 192 с.
7. Косенков С.І. Маркетингові дослідження: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Видавничий дім "Скарби", 2004. - 464 с.
8. Кошкалда І.В. Маркетингові дослідження: Навч. посібник/Харківський національний аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. - Х., 2007. - 158 с.
9. Мунін Г.Б., Тимошенко З.І., Самарцев Є.В., Змійов А.О. Маркетинг туризму: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів: У 2 ч. / Європейський ун-т. - К.: Видавництво Європейського університету, 2006. - 1 ч. - 324 с.
10. Мунін Г.Б., Тимошенко З.І., Самарцев Є.В., Змійов А.О. Маркетинг туризму: Навч. посібник для студ. нищ. навч. закладів: У 2 ч. / Європейський ун-т. - К.: Видавництво Європейського університету, 2006. - 2 ч. - 427 с.
11. Парсяк В.И., Маркетинг: від теорії до практики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Наукова думка, 2007. - 256с.
12. Петруня Ю.Є., Маркетинг: Навч. посібник. - К.: Знання, 2007. - 325 с.

13. Скибінський С.В. Маркетинг: Підручник для студ. вищих навч. закл./ Львівська комерційна академія. - Л., 2000. - 640 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №9

Тема. Класифікація турів і маршрутів

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні поняття «турпродукт», «турпакет», «тур», типи турів і маршрутів;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: специфіка туристичної діяльності розкривається у відповідних основних категоріях і базових поняттях. Вони розкривають сутність, зміст і економічну спрямованість цього виду економічної діяльності. Україна, визнавши ряд міжнародних нормативних документів у сфері туризму, має орієнтуватись на міжнародний класифікатор видів економічної діяльності, де туристичну діяльність визначено як її окремий вид. Відповідно такі основні концептуальні терміни, як «туристичні послуги», «тур» і «туристичний продукт», визначають у понятійний спосіб теоретично усвідомлений організаційний та практичний зміст туризму та туристичної діяльності зокрема. На даний час теоретичні концепції туристичних послуг і туристичного продукту є доволі поглиблено розробленими та визнаними в широких наукових колах і серед практиків туризму.

План

1. Туристичний продукт як поняття: різні підходи до визначення
2. Турпакет: сутність, поняття, основні характеристики
3. Види і класифікація турів
4. Класифікація туристичних маршрутів

Активізація розумових здібностей: що являє собою структура турпакету?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте тему: «Вимоги до організації турів»

Література:

Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.

Запитання для самоконтролю

1. В чому полягає сутність концептуального трактування поняття «туристичний продукт»?
2. Що входить в склад інтегральної структури туристичного продукту?
3. В чому полягає економічна сутність турпродукту як різновиду товару?
4. Дайте визначення туру і наведіть приклади основних видів турів.
5. Розкрийте сутність поняття «туристичний пакет» та охарактеризуйте складові турпакета.
6. Які вимоги до організації турів, національні та міжнародні рекомендації та стандарти?
7. Які типи маршрутів знаєте?

Проблемні ситуації

Технологічні алгоритми формування туристичного продукту чи його складових:

- турпродукт: проектується – просувається – реалізується;
- тур: розробляється – забезпечується – проводиться;

- турпакет: комплектується – надається – гарантується.

Розмежуйте поняття. Обґрунтуйте.

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Брич В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
5. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
6. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
7. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
8. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
9. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
10. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
11. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
12. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.

13. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. /Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
15. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підруч. /Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.
16. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття № 10

Тема. Технологія формування програми туру

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні етапи формування турпродукту, програми туру, технологічної карти ;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: найважливішим етапом в діяльності тулоператора є створення привабливого туристичного продукту, який задовільняв би вимоги споживачів. Програмне забезпечення туру є його якісною ознакою. Програмне обслуговування в туризмі – це надання певного, нормативно вивіреного пакета (набору) послуг, який гарантує змістовну туристично-рекреаційну діяльність

туриста згідно з його потребами та метою подорожі. Крім основних складових турпакета – розміщення, харчування, транспортування, – до змісту програмного обслуговування входять туристичні заходи різних видів, вибір яких залежить передусім від виду туризму (за метою подорожі, складом учасників, транспортом тощо). Спеціалізовані туристичні фірми орієнтуються на запити клієнтів певного класу – відповідно до спеціалізації.

План

1. Програмні заходи, їх види
2. Принципи і вимоги до створення програми туру
3. Створення програм на тривалий термін
4. Створення інформаційної бази даних (туристичний паспорт регіону) як основи для організації різних турів
5. Формування програми туру та його документальне оформлення.

Активізація розумових здібностей: які елементи входять до складу програм?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу і підготуйте тему «Види та характеристика найпопулярніших турів»

Література

1. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. –Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2;
2. Любіцева О.О. Методика розробки турів. : Навч. посібник для студ. ВНЗ з фахової підготовки менеджерів туризму / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. та доп. – К : Альтерпрес, 2008. – 300 с.

Запитання для самоконтролю

1. Які види програмних заходів ви знаєте?
2. Які правила і вимоги до формування програм туру ви знаєте?
3. Чому програмне обслуговування слід починати із загально-інформаційних?
4. Яка особливість типових програм?
5. Як створюються програми для довготривалого перебування туристів?

6. Чим важливі інформаційні бази даних для формування програм туру?

Проблемні ситуації

Досить часто більшість туристичних підприємств розділяють, зокрема, технологічну карту туру на ряд інших окремих документів. Яка відмінність між програмою туру і технологічною картою туру?

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про туризм» / в редакції від 2003 р. // zakon.rada.gov.ua
2. Бабарицька В.К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійнотермінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту : Навчальний посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – К : "Альтерпрес", 2004. – 288 с. – (Бібліотека професійного менеджера).
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : Навч. посіб. Реком. МОНмолодьспорту України / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К. : ЦУЛ, 2013. – 178 с.
5. Кампов Н.С. Організація туризму (Організація туристичних подорожей): конспект лекцій / Н. С. Кампов. – Мукачево : МДУ, 2012.
6. Кифяк, В. Ф. Організація туризму: Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ.ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2011. – 344 с.
7. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : Реком. МОНУ як навчальний посібник для студ. ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги - XXI, 2003. – 300 с.
8. Любіцева О.О. Методика розробки турів : Навчальний посібник для студ. ВНЗ з фахової підготовки менеджерів туризму / О. О. Любіцева. – К : "Альтерпрес", 2003. – 104 с.
9. Любіцева О.О. Методика розробки турів. : Навч. посібник для студ. ВНЗ з фахової підготовки менеджерів туризму / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. та доп. – К : Альтерпрес, 2008. – 300 с.
10. Мальська М.П. Організація туристичного обслуговування : Підручник. Затверджено МОНУ / М. П. Мальська, В. В. Худо, Ю. С. Занько. – К :Знання, 2011. – 275с.

11. Мальська М.П. Мальська, М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : Підручник. Затверджено МОНУ для студ.ВНЗ / М. П. Мальська, В. В. Худо. – 2-ге видання, перероб. та
12. Михайліченко Г.І. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. / Г. І. Михайліченко, А. Ю. Єременко. – К. : КНТЕУ, 2011. – 392 с.
13. Кифяк В.Ф. Організація туризму : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2011. – 344 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття № 11

Тема. Технологія проектування програми туру

Кількість годин: 4

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувані знання про основні етапи проектування туру;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolерейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: проектування здійснюється туropolератором, керівництво якого встановлює порядок та процедуру розробки конкретного туру та організації туристичного обслуговування, визначає відповідальність кожного учасника проектування. Здійснюючи проектування туристичних послуг, необхідно враховувати стан туристичного ринку, матеріально-технічні та фінансові можливості туropolератора та постачальників туристичних послуг, запити замовників туру. Згідно з ДСТУ 28681.1-95 «Проектування туристських послуг», проектування туристичних послуг проходить декілька послідовних

етапів. Як ефективно та правильно організувати технологічний процес роботи туристичного підприємства під час розробки турів?

План

1. Етапи організації туристського підприємства із розробки туру
2. Створення моделі туристичного продукту
3. Встановлення нормативних характеристик турпродукту
4. Встановлення технологічних вимог до процесу туристичного обслуговування
5. Розробка технологічної документації
6. Визначення критеріїв контролю якості
7. Аналіз проекту та розробка інформаційних матеріалів
8. Представлення проекту на затвердження

Активізація розумових здібностей: що відносять до технологічної документації туру?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: розробити власний проект туру по Україні згідно методики проектування.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке туристичний продукт та які його особливості?
2. Охарактеризуйте складові туристичного продукту.
3. Які є етапи організації туристського підприємства із розробки туру?
4. Які види транспорту є найпопулярнішими в міжнародному туризмі?
5. Що таке індивідуальний, груповий та VIP-трансфер?
6. Які заклади розміщення відносяться до колективних, а які до індивідуальних?
7. Які є критерії якості контролю?
8. Яка особливість етапу аналізу проекту?

Проблемні ситуації

Генерація та відбір ідей щодо нового турпродукту. На цьому початковому або вступному етапі здійснюється маркетинговий аналіз пропонуваніх конкурентами турпродуктів, обирається умовна модель майбутнього туру, здійснюється підбір його якісних та кількісних характеристик на основі дослідження споживчого попиту та можливостей туристичної дестинації. На цьому етапі проводиться комплексне маркетингове дослідження ринку, зокрема вивчається маркетингова ситуація на ринку та виявляються чинники зовнішнього і внутрішнього середовища, які впливають на попит. Які чинники? Чи дає даний етап змогу виявити конкурентні переваги та адаптуватися до змін на ринку?

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про туризм» / в редакції від 2003 р. // zakon.rada.gov.ua
2. Бабарицька В.К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійнотермінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту : Навчальний посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – К : "Альтерпрес", 2004. – 288 с. – (Бібліотека професійного менеджера).
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : Навч. посіб. Реком. МОНмолодьспорту України / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К. : ЦУЛ, 2013. – 178 с.
5. Кампов Н.С. Організація туризму (Організація туристичних подорожей): конспект лекцій / Н. С. Кампов. – Мукачево : МДУ, 2012.
6. Кифяк, В. Ф. Організація туризму: Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ.ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2011. – 344 с.
7. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : Реком. МОНУ як навчальний посібник для студ. ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги - XXI, 2003. – 300 с.
8. Любіцева О.О. Методика розробки турів : Навчальний посібник для студ. ВНЗ з фахової підготовки менеджерів туризму / О. О. Любіцева. – К : "Альтерпрес", 2003. – 104 с.

9. Любіцева О.О. Методика розробки турів. : Навч. посібник для студ. ВНЗ з фахової підготовки менеджерів туризму / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. та доп. – К : Альтерпрес, 2008. – 300 с.
10. Мальська М.П. Організація туристичного обслуговування : Підручник. Затверджено МОНУ / М. П. Мальська, В. В. Худо, Ю. С. Занько. – К :Знання, 2011. – 275с.
11. Мальська М.П. Мальська, М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : Підручник. Затверджено МОНУ для студ.ВНЗ / М. П. Мальська, В. В. Худо. – 2-ге видання, перероб. та
12. Михайліченко Г.І. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. / Г. І. Михайліченко, А. Ю. Єременко. – К. : КНТЕУ, 2011. – 392 с.
13. Кифяк В.Ф. Організація туризму : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2011. – 344 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №12

Тема. Пошук та відбір постачальників

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні критерії відбору постачальників туру та особливості переговорного процесу;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: специфіка туристичної послуги передбачає технологічну єдність процесу обслуговування і відповідну єдність вимог до якості обслуговування, постійне оновлення виробничих потужностей і технологій, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності підприємств на туристичному ринку шляхом задоволення зростаючих потреб туристів. Спільність мети – задоволення специфічних потреб туриста у відпочинку і враженнях під час подорожі шляхом надання комплексних послуг та забезпечення товарами – об'єднує різноманітні підприємства за видами діяльності, що зумовлено значним взаємозв'язком компонентів та взаємодоповненням елементів туристичного обслуговування. Туристичне обслуговування вирізняється складністю внутрішньої структури, ієрархією цілей функціонування компонентів і елементів, різноманітністю зовнішніх та багаторівневістю внутрішніх комплексоутворюючих зв'язків.

План

1. Склад учасників туристичного обслуговування. Види співпраці у туризмі
2. Характеристика основних напрямів обслуговування споживачів у сфері туризму
3. Основні критерії відбору ділових партнерів у туризмі
4. Особливості організації співпраці туристичного підприємства з діловими партнерами суміжних галузей.

Активізація розумових здібностей: які є критерії відбору ділових партнерів у туризмі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу і підготуйте доповідь на тему «Організація співпраці з готелями, санаторно-курортними комплексами та іншими засобами розміщення туристів»

Література

1. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
2. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2

Запитання для самоконтролю

1. Які види співпраці є в туризмі?
2. Назвіть організаційні завдання основних напрямів обслуговування споживачів
3. Що є критеріями відбору ділових партнерів у туризмі?
4. Яка особливість співпраці туристичних підприємств з діловими партнерами суміжних галузей?
5. Чи важлива позиція підприємства на ринку туристичних послуг?
6. Яка особливість ділової репутації підприємства?
7. Які характеристики вивчаються при виборі партнера в туристичному обслуговуванні?
8. Хто є постачальниками послуг для туристичного підприємства?

Проблемні ситуації

При організації туристичної діяльності і відсутності при цьому власної матеріальної бази суб'єкт туристичної діяльності повинен укласти письмову угоду з постачальниками і підрядниками – вітчизняними і зарубіжними партнерами, які забезпечать туристів необхідними умовами розміщення і харчування, засобами транспорту, організацією екскурсій і відпочинку. Угода (контракт) про співпрацю між суб'єктом туристичної діяльності та іншими організаціями, які беруть участь в обслуговуванні туристів, резидентами і нерезидентами, повинна відповідати вимогам Цивільного кодексу України і обов'язково вміщувати повну інформацію про надання послуг, вимогам щодо забезпечення захисту і безпеки туристів, їх майна в Україні та за кордоном, визначати відповідальність сторін за якість надання туристичних послуг. З якою метою найчастіше застосовують Агентські угоди ?

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.

5. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
6. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
7. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
8. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
9. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
10. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
11. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
12. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.
13. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. / Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
15. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підруч. / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.
16. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №13

Тема. Формування додаткового набору послуг

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про особливості додаткових послуг під час розробки нового турпродукту;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: додаткові туристичні послуги - це послуги, які надаються туристу за бажанням та потребою додатково до основних туристичних послуг. До них належать: індивідуальний трансфер, послуги гідів - перекладачів, додаткові екскурсії, медичні послуги, побутові послуги, послуги з прокату транспортних засобів, анімаційні послуги, шопінг та інші.

План

1. Особливості формування додаткового набору послуг
2. Додаткові екскурсії за вибором споживача
3. Формування спортивно-оздоровчих заходів
4. Медичні послуги як додаткові послуги
5. Культурно-видовищні заходи

Активізація розумових здібностей: що входить до додаткових послуг турпродукту?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу та підготуйте доповідь на тему «Особливості формування додаткового набору послуг для культурно-пізнавальних турів»

Література

1. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
2. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2

Запитання для самоконтролю

1. Що відносять до основних послуг туру?
2. Які послуги називають додатковими в туризмі?
3. Що відносять до супутніх послуг?
4. При розробці яких турів особливо важливе формування додаткових послуг?
5. Чому необхідно досить точно створювати базу даних туристичного центру?
6. Які особливості формування культурно-видовищних заходів?

Проблемні ситуації

Які властивості туристичної послуги? В чому полягає відмінність між основними, додатковими та супутніми послугами туристичного продукту?

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
5. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.

6. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. /О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
7. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. /О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
8. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. /М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
9. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
10. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. /М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
11. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
12. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. /І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.
13. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. /Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
15. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підруч. /Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.
16. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – ХХІ, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №14

Тема. Експериментальна перевірка туру

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні форми і етапи експериментальної перевірки туру;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: на завершальному етапі відбувається апробація нового туру. Це можуть бути реклама або інфо-тури, навчальні поїздки для персоналу. До експериментальної перевірки туру також відносять пробну реалізацію турів невеликій групі споживачів, здебільшого постійним клієнтам або туристичним агентам, з якими співпрацює туроператор, з метою перевірки туру в реальних умовах. Після проведення такого туру ретельно вивчаються відгуки подорожуючих про якість розробленого туру, його переваги та недоліки, беруться до уваги пропозиції та відповідно до цього коригується структура туру. Як правило, на експериментальні тури компанія встановлює спеціальну знижку, а в деяких випадках надає певні туристичні послуги безкоштовно.

План

1. Форми експериментальної перевірки туру
2. Перший етап – економічна і цінова експертна оцінка туру
3. Другий етап – рекламування туру
4. Третій етап – впровадження, оформлення технологічної документації туру
5. Четвертий етап – формування системи управління збутом туру

Активізація розумових здібностей: які є форми експериментальної перевірки туру?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: підготуйте доповідь на тему «Трансформація туристичного продукту від «ідеї» до «продукту розширеного»

Запитання для самоконтролю

1. Які є форми експериментальної перевірки туру?
2. Хто здійснює економічну і цінову проробку туру?
3. Що являють собою рекламні тури і стаді-тури?
4. Чому проводяться пробні продажі туру?
5. Для якого етапу характерні корективи до процесу реалізації?

Проблемні ситуації

Етап експериментальної перевірки дозволяє внести необхідні корективи як до складу послуг, включених в тур, так і в процес його реалізації. На цьому етапі відпрацьовуються не тільки якість послуг, що надаються, але і робота персоналу, пов'язаного з продажами туру, готовність рекламної літератури і візуального оформлення туру, організаційна взаємодія усіх служб і структур. Чим важливий даний етап? Чи залежить успіх продажу нового турпродукту від ретельної експериментальної перевірки туру?

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Брич. В. Я. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с. ISBN 978-966-654-462-2
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
5. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
6. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.

7. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. /О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
8. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. /М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
9. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
10. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. /М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
11. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
12. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. /І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.
13. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. /Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
15. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підруч. /Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.
16. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – ХХІ, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №15

Тема. Безпека в галузі туризму

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні види страхування в туризмі;

- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;

- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolерейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: на сьогоднішній день із розвитком науково-технічного прогресу природні та виробничо-господарські катаклізми не зменшуються. Таким чином, для гарантування якісного надання туристичних послуг слід розглядати різноманітні інструменти управління ризиком, одним з яких є страхування. Страхування як складова системи безпеки у сфері туризму сприяє стабілізації діяльності туристичних підприємств, а також безпеці туристичних подорожей як в Україні, так і за її межами. Питання безпеки та страхування іноземних туристів при відвідуванні України є дуже важливими на сьогодні, оскільки у процесі страхування туристичних послуг визначається якість цих послуг та формується імідж всієї туристичної галузі країни. Відмітимо, що безпека для туриста – це найвагоміше, а вона залежить, перш за все, від якісного страхування.

План

1. Структура категорії «безпека туризму». Кваліфікаційні ознаки безпеки туризму.
2. Страхування в туризмі. Види страхування
3. Медичне страхування та від нещасних випадків
4. Страхування невідкладної допомоги «Асистанс»

Активізація розумових здібностей: які є види страхування в туризмі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: в міжнародній страховій діяльності страхування відповідальності власників автотранспорту відоме під назвою "зелена картка". Опрацюйте літературу та підготуйте повідомлення на дану тему.

Тема для індивідуального проекту: «Безпека туристів – запорука успіху туристичного бізнесу».

Запитання для самоконтролю

1. Що входить до категорії «безпека в туризмі»?
2. Які є кваліфікаційні ознаки безпеки туризму?
3. Які цілі страхування?
4. Назвіть види страхування в туризмі
5. Яка особливість медичного страхування та страхування від нещасного випадку?
6. Що є страхуванням невідкладної допомоги «асистанс»?

Проблемні ситуації

Україна, яка взяла курс на розвиток сфери туризму, активно інтегрується у світове співтовариство, тому має нагальну потребу в удосконаленні системи страхового захисту туристів під час міжнародних подорожей. Це питання є складовою іміджу нашої країни як держави – гаранта безпечного туризму. На якому рівні знаходиться сьогодні вирішення державою даного питання?

Список рекомендованої літератури

1. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 576 с.
2. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / За заг. ред. В.Ф.Орлова. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.
3. Баринов А.В. Чрезвычайные ситуации природного характера и защита от них. Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательство ВЛАДОС- ПРЕСС, 2003. – 496 с.
4. Биржаков М.Б., Казаков Н.П. Безопасность в туризме. – СПб: «Издат. дом Герда», 2005. – 208 с.
5. Бутко И.И., Ляшко Г.И., Маркин П.П., Ситников В.А. Туризм. Безопасность в программах туров и на туристских маршрутах. Пособие для студентов. – М.: ИКЦ «МарТ», 2007. – 320 с. 2

6. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2008.- 344 с.
7. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2003.- 300 с.
8. Любіцева О.О. Потенціал рекреаційний // Екологічна енциклопедія: у 3 т. / редколегія: А.В. Толстоухов (гол. ред.) та ін. / О.О. Любіцева. – К.: – ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2008. – Т. 3: О-Я. – С. 129-130.
9. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посіб. / М. П.Мальська, В. В. Худо. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 424 с.
10. Мальська М. П. Організація туристичного обслуговування : підручник / М. П. Мальська, В. В. Худо, Ю. С. Занько. – К. : Знання, 2011. – 275 с.
11. Туроперейтинг. Навчальний посібник.- К.: Альтерпрес, 2004. – 288 с.
12. Федорченко В. К. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек, М. П. Мальська та ін. / К. : ВЦ “Академія”, 2013. – 368 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №16

Тема. Туристичні формальності. Паспортні формальності

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні види та особливості туристичних формальностей;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туристи, які перетинають державний кордон, обов'язково виконують туристичні формальності – процедури перевірки прикордонними службами правильності оформлення виїзних документів, дотримання митних, валютних, медико-санітарних правил. Туристичні формальності, пов'язані з перетином державних кордонів, є невід'ємною частиною міжнародного туризму, його головною особливістю. Чим більше відрізняються грошові системи держав, чим більше перешкод постає на шляху вільного пересування людей, чим значніші мовні бар'єри (хоч вони і не належать до туристичних формальностей, але, розділяючи народи, впливають на розвиток туристських контактів), тим суттєвішими є відмінності міжнародного і внутрішнього туризму.

План

1. Види формальностей в міжнародному туризмі
2. Державне регулювання туристичних формальностей
3. Поліцейські формальності
4. Паспортні формальності
5. Формальності безпеки

Активізація розумових здібностей: які є види туристичних формальностей?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: підготуйте доповідь на тему «Політична нестабільність як значна загроза для туристів»

Запитання для самоконтролю

1. Що передбачають туристичні формальності в міжнародному туризмі?
2. Назвіть основні види туристичних формальностей.
3. Які способи державного регулювання формальностей у сфері туризму?
4. Що називають поліцейськими формальностями в міжнародному туризмі?
5. Яких паспортних формальностей дотримуються у міжнародному туризмі?

6. Що являють собою формальності безпеки в туризмі?

Проблемні ситуації

За даними UNWTO, щорічно в світі подорожує понад 800 млн. туристів. Очікується, що саме туризм стане найбільшою світовою індустрією. Незважаючи на те, що кількість країн, до яких вирушають туристи, з кожним роком зростає і більшість із них є безпечними для туризму, деякі країни варто відвідувати з великою обережністю, а від відвідування інших варто тимчасово утриматися. Звичайний тур Центральною Америкою, наприклад, передбачає тільки дві чи три країни, такі як: Коста-Рика, Гватемала і Панама. Інші виключаються через політичну нестабільність чи нерозвиненість інфраструктури. Які ж умови є небезпечними для туризму? А які є безпечними умовами?

Список рекомендованої літератури

1. Документы, необходимые для получения визы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://visa-consulting.com.ua>
2. Рішення Ради ЄС 2004\17\EG «Щодо медичного страхування подорожуючих осіб» від 09.2004 р.
3. Мельниченко О. А. Теоретико-методологічні основи державного регулювання туризму / О. А. Мельниченко // Державне будівництво. – 2010. – № 2.
4. Будейна А. В. Поїздки за кордон: працевлаштування, туризм, візові документи / А. В. Будейна. – К. : Центр правових досліджень Фурси, 2008. – 72 с.
5. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма / Г. Н. Жарков. – К. : Кондор, 2004. – 486 с.
6. Сучасний стан законодавчого забезпечення туризму в Україні: проблеми та шляхи вирішення: Звернення учасників Всеукраїнських громадських слухань / Туристична асоціація України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=322>.
7. Коляда Т. А. Правове регулювання туристської діяльності :навч. посіб. / Т. А. Коляда. – Х. : ХНАМГ, 2008. – 190 с.

8. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №17

Тема. Технологія споживання туристичних послуг

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні етапи і витрати споживання туристичної послуги ;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туристичне споживання має комплексний характер і є специфічною формою споживання туристом продукції індустрії туризму. Туристичне споживання складається з комплексу різних товарів та послуг, матеріальних і нематеріальних туристичних благ, що задовольняють мотиваційні потреби туриста, а також потреби, пов'язані з забезпеченням життєдіяльності під час подорожування. Результатом цього виду споживання є для споживача також комплексне враження від відпочинку, оздоровлення та отримане задоволення, а для виробника турпродукту - прибуток.

План

1. Управління поведінкою споживача при виборі туристичних послуг
2. Класифікація засобів просування турпродукту
3. Етапи споживання туристичних послуг
4. Обсяг туристичного споживання (витрати)

Активізація розумових здібностей: які є етапи споживання туристичних послуг?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: «конкурентоздатність послуги дає можливість забезпечити прибутковість для туристичного підприємства». Спростуйте або доведіть правильність даного твердження. Підготуйте доповідь.

Запитання для самоконтролю

1. Як виглядає модель управління поведінкою споживача при виборі туристичних послуг?
2. Назвіть засоби просування турпродукту
3. Які є етапи споживання туристичних послуг?
4. Що розуміють під обсягом туристичного споживання?
5. Яка особливість переговорного процесу між споживачем і працівником турфірми?

Проблемні ситуації

Туристичні послуги, що пропонуються потенційним клієнтам, повинні відповідати діючим стандартам і наступним вимогам:

- а) безпека для життя й здоров'я, майна, прав і свобод туристів та екскурсантів, охорона довкілля;
- б) відповідність призначенню, точність і своєчасність виконання, комплексність, етичність обслуговуючого персоналу;
- в) комфортність обслуговування, ергономічність;

Чи залежить споживання туристичної послуги від виконання турпідприємством всіх вимог і стандартів?

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.

3. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
4. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
5. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. /О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
6. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. /О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
7. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. /М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
8. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
9. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. /М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. –661 с.
10. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.
11. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. / Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
12. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
13. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №18

Тема. Туристичний ваучер

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні документи оформлення туристичного обслуговування;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolерейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туристичний ваучер - документ, що підтверджує статус особи або групи осіб, як туристів, оплату послуг чи її гарантію і є підставою для отримання туристом або групою туристів туристичних послуг. Туристичний ваучер - це письмовий акцепт суб'єкта туристичної діяльності на виробництво та продаж туристичного продукту. Він є невід'ємною частиною угоди, а також документом первинного обліку у суб'єктів туристичної діяльності.

План

1. Документальне оформлення взаємин турфірми з клієнтом
2. Договір про надання туристичних послуг. Права й обов'язки сторін
3. Туристичний ваучер і туристична путівка. Порядок оформлення
4. Міжнародний туристичний ваучер

Активізація розумових здібностей: що є підставою і гарантією для отримання туристом оплаченої послуги чи комплексу послуг?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: доповнити словник туристичних термінів.

Запитання для самоконтролю

1. Якими документами оформляються взаємини турфірми з клієнтом?
2. Яка структура договору про надання туристичних послуг?

3. Які права і обов'язки обох сторін щодо виконання договору?
4. Що являє собою туристичний ваучер?
5. Назвіть порядок оформлення туристичного ваучера
6. Які особливості міжнародного туристичного ваучера?

Проблемні ситуації

За яких обставин туристичний ваучер визнається недійсним? Претензії.
Порядок вирішення спорів.

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
4. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
5. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
6. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.
7. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
8. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
9. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
10. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.

11. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. / Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
12. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
13. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №19

Тема. Класифікація партнерських угод в галузі туризму

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні типи партнерських угод в галузі туризму;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: у процесі організації турів та формування туристичного продукту туроператор змушений вступати в договірні відносини та укласти угоди з іншими учасниками туристичної діяльності. Договірні відносини туроператора розділяються відповідно до технологічних циклів діяльності. Найбільша кількість угод укладається в циклі виробництва туристичного продукту (договори з постачальниками послуг та товарів), в циклі реалізації укладаються агентські угоди, а також договори франшизи (продаж бренду, ліцензії) і договори з туристами (про туристичне або екскурсійне обслуговування). Цикл

споживання туристичного продукту передбачає договори про співробітництво зі страховою компанією щодо страхування туристів під час подорожі, а також укладання угоди з банківською або іншою фінансовою установою щодо фінансового забезпечення гарантій туристичного підприємства.

План

1. Цивільно-правовий договір як важливий регулятор відносин з надання послуг
2. Особливості класифікації договорів в галузі туризму
3. Договори про співпрацю з партнерами – виконавцями окремих послуг:
 - угода на перевезення (з авіакомпанією, залізничною компанією, на автотранспортне обслуговування);
 - угода на розміщення (з готельним підприємством);
 - угода з підприємством харчування (якщо надається поза закладом розміщення);
 - договори на надання послуг гідів - екскурсоводів, перекладачів;
 - страхові угоди

Активізація розумових здібностей: які угоди в галузі туризму ви знаєте?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте матеріал - Всеукраїнський круглий стіл "Партнерство в туризмі: виклики та відповідальність" (режим доступу: <https://www.knteu.kiev.ua/blog/read/?pid=25189&uk>)

Запитання для самоконтролю

1. Цивільно-правовий договір
2. Назвіть особливості класифікації договорів в туризмі
3. Структура угоди з авіакомпанією
4. Угода з готельним підприємством
5. Для чого потрібні страхові угоди?
6. Коли використовуються угоди з перекладачами?

Проблемні ситуації

Сучасний стан та інтенсивність розвитку світового ринкового середовища, глобалізація і інтернаціоналізація ринків, розмивання

географічних і економічних меж між різними країнами є основними напрямками, відповідно до яких відбувається переорієнтація основних концепцій здійснення діяльності майже всіх підприємств різних галузей економіки. Найбільш активно дані зміни впроваджуються в діяльності організацій сфери послуг і туризму, що динамічно розвиваються. Розширення меж туристичного ринку, зміна потреб і смаків споживачів, структури їх цінностей і вимог до якості надаваних послуг, підвищення інтенсивності подорожей призводять до зміни акцентів в організації роботи суб'єктів туристичної галузі, вимагає від них використовувати інноваційні методи ведення бізнесу, які є обов'язковими в умовах інтернаціоналізації. Одним із пріоритетних напрямків є використання стратегії партнерства, що виступає передумовою формування тісної співпраці між різними діями ринку за умов повного врахування всіх їх інтересів, незважаючи на географічну розгалуженість. В чому суть стратегічного партнерства?

Список рекомендованої літератури

1. Федорченко Н.В. Договір у сфері надання туристичних послуг / Н.В. Федорченко // Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин : матер. наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народження д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В.П. Маслова (м. Харків, 17 лютого 2017 р.). – Х. : Право, 2017. – С. 58–60.
2. Федорченко Н.В. Договірне регулювання відносин з надання послуг / Н.В. Федорченко // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 1. – С. 183–186.
3. Гудима М.М. Захист прав споживачів за договором про надання туристичних послуг : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / М.М. Гудима. – ІваноФранківськ, 2012. – 247 с.
4. Федорченко Н.В. Договірні зобов'язання з надання послуг: проблеми теорії і практики : [монографія] / Н.В. Федорченко. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2015. – 328 с.
5. Дзюбенко Л.О. Класифікація договорів про надання послуг / Л.О. Дзюбенко // Митна справа. – 2013. – № 3(87). – Ч. 2. – С. 153–158.
6. Яворський Р.І. Договір про надання туристичних послуг : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Р.І. Яворський. – Львів, 2015. – 221 с.

7. Семенова М.В. Правова природа договірних відносин, що виникають у сфері надання туристичних та супутніх послуг / М.В. Семенова // Юридична Україна. Серія «Економіка і право». – 2010. – № 8. – С. 90–94.
8. Гостюк В.І. Договірне регулювання відносин у сфері надання туристичних послуг / В.І. Гостюк // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 1. – С. 163–168.
9. Даниленко-Кульчицька В.А. До питання регулювання взаємних зобов'язань учасників туристичної діяльності в Україні / В.А. Даниленко-Кульчицька // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2016. – Вип. 16. – Ч. 1. – С. 81–85.

Навчально - методична картка семінарського заняття №20

Тема. Документи, що регламентують взаємовідносини туроператорів і туристів

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні документи оформлення туристичного обслуговування;
- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, туристичне країнознавство

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: у процесі здійснення туристичної діяльності між туроператором (турагентом) та туристом виникають відносини, суть яких полягає у наданні послуг однією стороною іншій. Відповідно між ними виникають зобов'язання, які засвідчуються договором на туристичне обслуговування. Цей договір є

різновидом договору про надання послуг. У ст. 901 Цивільного кодексу України сказано, що за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу.

План

1. Документи на замовлення (замовлення, лист бронювання, підтвердження бронювання)
2. Документи для клієнта:
 - заява;
 - договір на туристичне обслуговування;
 - турпутівка, ваучер;
 - страховий поліс;
 - віза (при необхідності);
 - квиток на транспорт
3. Документи, що засвідчують особу (паспорт, доручення на дітей)
4. Перелік документів в залежності від специфіки туру

Активізація розумових здібностей: які основні документи регламентують взаємовідносини між ТО і туристом?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: скласти таблицю «Світ і Україна»: 130 країн (без попереднього оформлення віз), 89 країн (безвізовий доступ), 41 країна (оформлення після прибуття).

Запитання для самоконтролю

1. Порядок оформлення документів про споживання туристичної послуги
2. Назвіть типи документів, що регламентують відносини ТО і туриста
3. Що таке договір на туристичне обслуговування?
4. Назвіть права і обов'язки сторін
5. Що таке туристичний ваучер?
6. Чи необхідний страховий поліс для виїзду за кордон?
7. Чи необхідне доручення на виїзд дитини за кордон?
8. Чи впливає специфіка туру на оформлення документів?

Проблемні ситуації

До укладення договору на туристичне обслуговування споживачу туристичного продукту має бути надана інформація про:

- 1) основні вимоги пропонованих до оформлення виїзних/в'їзних документів (паспорт, дозвіл (віза) на в'їзд/виїзд до країни тимчасового перебування), в тому числі інформацію щодо термінів їх оформлення;
- 2) медичні застереження стосовно здійснення туристичної поїздки, в тому числі протипоказання через певні захворювання, особливості фізичного стану (фізичні недоліки) і віку туристів для участі в поїздки;
- 3) туроператора (турагента), його місцезнаходження і поштові реквізити, наявність ліцензії на здійснення туристичної діяльності, сертифікатів відповідності та іншу інформацію відповідно до законодавства про захист прав споживачів;
- 4) розмір фінансового забезпечення туроператора чи турагента на випадок його неплатоспроможності чи неспроможності (банкрутства) та кредитну установу, яка надала таке забезпечення.

Чи важливий цей етап в діяльності ТО? Чому ?

Список рекомендованої літератури

1. Байлик С. І. Технологія туристської діяльності : конспект лекцій / С. І. Байлик, І. В. Сегеда. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 139 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 182 с.
3. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підруч. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2011. – 429 с.
4. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства : підруч. / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
5. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтпрес, 2003. – 104 с.
6. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 436 с.

7. Мальська М. П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посіб. /М. П. Мальська, О. Ю. Бордун ; ЛНУ ім. І. Франка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 246 с.
8. Мальська М. П., Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : Центр уч. л-ри, 2012. – 368 с.
9. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. /М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. –661 с.
10. Писаревський І. М. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій. – Х. : ХНАМГ, 2008 – 540 с.
11. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : навч. посіб. / Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 286 с.
12. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек [та ін.]. –К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
13. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Кн. – XXI, 2011. – 464 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №21

Тема. Використання інформаційних технологій в діяльності туристичних підприємств

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні інформаційні технології в діяльності туристичних підприємств;

- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;

- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolерейтинг, історія туризму, СІТ

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: туристичний бізнес, як одна з динамічних сфер світової економіки, є інформаційно насиченою галуззю. Оскільки туристичну послугу переважно купують заздалегідь і далеко від місця споживання, то інформаційне забезпечення відіграє вирішальну роль у поєднанні учасників туристичного ринку в єдину, цілісну систему. Таким чином, бізнес-процеси у галузі туризму істотно залежать від зображень, описів, засобів комунікацій і передачі інформації. Це означає, що успішний результат туроперейтингу залежить від параметрів швидкості передачі і обміну інформацією, від її актуальності, своєчасності отримання, адекватності і повноти.

План

1. Роль і значення інформаційних технологій у туристичному бізнесі
2. Формування конкурентних переваг в інформаційному просторі туристичних організацій і дестинацій
3. Інформаційні системи автоматизації діяльності організацій туристичного бізнесу
4. Класифікація і функціональні можливості туристичних інтернет-ресурсів

Активізація розумових здібностей: яке значення інформаційних технологій у туристичному бізнесі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу. Складіть схеми:

- інформаційні системи, що використовуються в галузі туризму;
- інформаційні потоки, що поєднують учасників туристичного ринку

Рекомендована література

1. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.

Запитання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні напрями розвитку інформаційних технологій в туropolерейтингу.
2. Що таке електронний бізнес та електронна комерція?
3. Які переваги використання електронних засобів і каналів зв'язку для продажу послуг?
4. Охарактеризуйте основні електронні системи бронювання туристичних послуг в діяльності туropolераторів.
5. Яке програмне забезпечення використовується в операційній діяльності туropolератора?

Проблемні ситуації

Сучасний туризм – інформаційно насичена діяльність у глобальному комп'ютеризованому бізнес-середовищі, в якому беруть участь транспортні перевізники, готельні ланцюжки і туристичні організації всього світу. Під таким кутом зору, туризм є значною мірою «інформаційним» видом економічної діяльності. Чи є ключовими інформаційні ресурси та технології підприємств туризму для діяльності й організації та вдосконалення бізнес-процесів?

Список рекомендованої літератури

1. Виноградова О. В. Вплив інформаційно-технологічного фактора на конкурентно-спроможність українських послуг на світовому ринку. Ч. 1 / О. В. Виноградова. – К. : ІМВ КНУ, 2003.
2. Мельниченко С. В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика / С. В. Мельниченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 493 с.
3. Миронов Ю. Б. Інтернет-технології в туризмі / Ю. Б. Миронов // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2004. – Т. 2, вип. 194. – С. 457–464.
4. Скопень М. М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі / М. М. Скопень. – К. : Кондор, 2005. – 301 с.
5. Татаринцева А. С. Управління підприємствами туристичної сфери з використанням сучасних інформаційних технологій / А. С. Татаринцева // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №1(9). – С. 148–153.

6. Чудновский А. Д. Информационное обеспечение туризма : учеб. / Н. С. Морозова, М. А. Морозов, А. Д. Чудновский, М. А. Жукова, Л. А. Родигин. – М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. – 288 с.

7. Pease W. R. Information and Communication Technologies in Support of the Tourism Industry / W. R. Pease, M. Rowe, M. Cooper. – Hershey – London – Melbourne – Singapore : Idea Group Publishing, 2007. – 376 p.

Навчально - методична картка семінарського заняття №22

Тема. Прикладні програми по формуванню та реалізації туристичного продукту

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна:* сформувати знання про основні типи та розвиток прикладних програм у сфері туризму;

- *розвивальна:* розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;

- *виховна:* виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolейтинг, історія туризму, СІТ

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: комп'ютерні системи резервування Computer Reservation System (CRS), що з'явилися в середині 60-х рр. ХХ ст., дозволили пришвидшити процес резервування авіаквитків і здійснювати його в режимі реального часу. В результаті підвищилася якість послуг за рахунок зменшення часу обслуговування споживачів, збільшення обсягів і різноманітності пропонованих послуг, а також з'явилися можливості для забезпечення оптимізації завантаження авіалайнерів, реалізації стратегії гнучкого ціноутворення, застосування нових управлінських методів. Висока надійність і зручність цих систем резервування сприяли їх швидкому і широкому

розповсюдженню. В даний час 98% зарубіжних підприємств туризму використовують системи резервування. Недоліком згаданих систем резервування є порівняна складність використання, бо вони виникли до масового поширення Інтернет, проте зараз відбувається активна міграція щодо використання технологій, заснованих на веб-інтерфейсі.

План

1. Типи прикладних систем
2. Розвиток електронних систем резервування продажу туристичних послуг
 - «Sabre»,
 - «Amadeus»,
 - «Galileo»
 - «Worldspan»
3. Застосування прийомів електронного бізнесу і комерції у діяльності туристичних організацій
4. Пакети керування туристичними фірмами. Програма «Само-Тур». Програмний комплекс «Мастер-Тур»

Активізація розумових здібностей: яке значення інформаційних технологій у туристичному бізнесі?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: підготуйте доповідь на тему « Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій в туризмі»

Запитання для самоконтролю

1. Які можливості Інтернету у формуванні, просуванні і реалізації туристичного продукту?
2. Що таке електронна комерція?
3. Які прикладні програми називають «гнучкими»?
4. Які прикладні програми називають «жорсткими»?
5. Як відбувався розвиток електронних систем резервування продажу турпослуг?

6. Які системи електронного резервування продажу турпослуг знаєте?

7. Що являють собою пакети керування турфірмами?

Проблемні ситуації

Комерційне використання Інтернету, як і будь-якої іншої людино-машинної технології, вимагає спеціальних знань. Окрім предметних (економічних) знань, що є базовими, необхідні первинні технологічні знання, уміння і навички роботи з персональним комп'ютером; операційними системами; програмами текстових і табличних процесорів; системами управління базами даних; браузерями; програмами-редакторами веб-сторінок і веб-вузлів; графічними і анімаційними редакторами. Які зміни до ведення та організації сучасного туристичного бізнесу ініціюють можливості електронної комерції в Інтернеті?

Список рекомендованої літератури

1. Скопень М. М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі: Навч. посіб. – К.: КОНДОР, 2005. – 302 с.

2. Плотникова Н. И. Комплексная автоматизация туристического бизнеса. – М.: Сов. спорт, 2001. – 208 с.

3. Гуляев В. Г. Нові інформаційні технології в туризмі. – М., 1999. – 144 с.

4. Симонович С. В. и др. Информатика: Базовый курс. – СПб.: Питер, 2002. – 640 с.

5. Литвин І. І., Конончук О. М., Дещинський Ю. Л. Информатика: теоретичні основи і практикум: Підручник. – Львів: Новий Світ-2000, 2000. – 304 с.

6. Карпенко С. Г., Іванов Є. О. Основи інформаційних систем і технологій: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.

7. Матвієнко О. В., Бородіна І. Л. Internet-технології: проектування Webсторінки: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2000. – 154 с.

8. Шафран Э. Ш. Создание Web-страниц: самоучитель. – СПб.: Питер, 2001. – 320 с.

9. Сакун Л. В. Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира: Монография. – К.: МАУП, 2000. – 399 с.

10. Сайт програми Project expert: www.pro-expert.ru

11. Курси ІТ дисциплін. На сайті www.intuit.ru
12. Сайти програмних засобів: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.proftourportal.ru, www.wtourbusiness.ru, www.wwtourbusinessl.com
13. Сайти по туризму: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.travel.kiev.ua, www.tours.kiev.ua, www.i-tour.com.ua, www.traveltour.com.ua, www.worldtourizm.org.
14. Білогурова Г. В. Конспект лекцій з курсу «Інформаційні системи і технології в туризмі» / Г. В. Білогурова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 49 с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №23

Тема. Особливості рекламної діяльності в туризмі

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні засоби, принципи і типи рекламної діяльності турпідприємства;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туropolерейтинг, історія туризму, СІТ

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: формування та розвиток туристичних послуг складно уявити без яскравої та дієвої реклами. Реклама займає особливе місце в маркетингу туристичної організації і є найкращим способом інформування та переконання клієнтів. Тому часто її виділяють в самостійний напрям. Але, за досвідом провідних зарубіжних та українських економістів, реклама набуває максимальної ефективності лише в комплексі маркетингу. Вона є органічною частиною маркетингових комунікацій. За допомогою інформаційних каналів

реклама утворює потужну комунікаційну систему, що зв'язує рекламодавців зі споживачами туристичних послуг. Реклама впливає на характер суспільних відносин, пропагуючи спосіб туризму, виховуючи культуру споживання туристичних послуг. Виконуючи своє економічне призначення, реклама стимулює збут, сприяє зростанню прибутку та розвитку туристичних організацій.

План

1. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства
2. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами
3. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства
4. Аналіз ефективності рекламної діяльності

Активізація розумових здібностей: які є типи реклами в туристичній діяльності?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу та підготуйте доповідь на тему «Перспективи розвитку рекламної діяльності на ринку туристичних послуг»

Запитання для самоконтролю

1. Які є напрями рекламної діяльності туристичного підприємства?
2. Що являє собою структура організаційної діяльності турпідприємства?
3. Що належить до засобів рекламної діяльності турпідприємства?
4. Назвіть канали поширення реклами
5. Які правила проведення рекламної діяльності?
6. Чи необхідний аналіз рекламної діяльності?

Проблемні ситуації

Для успішного розвитку та функціонування підприємства інформація про товари або послуги повинна бути донесена до потенційного споживача таким чином, щоб виконати головну функцію реклами – економічну – зацікавити споживача та змусити його купити продукт або скористатися послугою. Чи доцільно поєднувати декілька засобів розповсюдження рекламної інформації? Обґрунтуйте

Список рекомендованої літератури

1. Аванс Дж. Р., Бермак Б. Маркетинг. – М. : Сирин, 2001. – 308 с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підручник. – 2-ге вид., перероб. І доп. – К. : Знання-Прес, 2004. – 645 с.
3. Біловодська О.А. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. – К. : Знання, 2010. – 332 с.
4. Восколович Н.А. Маркетинг туристичних послуг / Н.А. Восколович.– М. : Економічний факультет МРУ, ТЕИС, 2010. – 167 с.
5. Дурович А. Маркетингові дослідження в туризмі / А. Дурович, Л. Анастасова, 2009 – 348 с.
6. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризму / Н.И. Кабушкин. –Минск: ООО "Новоезание", 2002. –С. 397 – 407.
7. Кабушкин Н.И. Організація туризму. –Минск : ООО "Новоезание", 2007.– 300с.

Навчально - методична картка семінарського заняття №24

Тема. Міжнародні організації, які діють в галузі туризму

Кількість годин: 2

Мета заняття:

- *навчальна*: сформувати знання про основні міжнародні організації у сфері туризму;
- *розвивальна*: розвивати критичне мислення, пам'ять, увагу, уміння аналізувати та конкретизувати інформацію;
- *виховна*: виховувати інтерес до знань

Міжпредметні зв'язки: маркетинг, туроперейтинг, історія туризму, СІТ

Матеріально-технічне забезпечення заняття: схеми та таблиці до теми, індивідуальні картки із завданнями.

Організація заняття: вітання, перевірка явки студентів і готовність аудиторії до заняття.

Мотивація: у регулюванні туристичної діяльності різних країн світу відіграють важливу роль міжнародні туристичні організації, які за допомогою визначених міжнародних принципів, норм і стандартів та комплексу заходів: підтримують сталий розвиток туризму; координують та організовують туристичну діяльність; ефективно керують окремими секторами туристичної індустрії з метою забезпечення їх взаємодії; здійснюють стандартизацію, сертифікацію та ліцензування туристичних підприємств. Міжнародні туристичні організації як ефективна форма Міжнародної співпраці створюються на засадах добровільного членства представників туристичної галузі різних країн світу. Усі світові та регіональні туристичні організації здебільшого є неурядовими та об'єднують різноманітні громадські й приватні структури. На даний час нараховується понад 200 міжнародних туристичних організацій різного рівня і компетенції

План

1. Мета й основні завдання регулювання туристичної діяльності на міжнародному рівні.
2. Система міжнародних туристичних організацій
3. Структура, завдання, основні напрямки діяльності WTO
4. Регіональні туристичні організації

Активізація розумових здібностей: яка головна мета створення міжнародних туристичних організацій?

Самостійна робота: виконання завдань (індивідуальні картки завдань для студентів)

Підсумок заняття: аналіз заняття, оцінювання. Висновки.

Домашнє завдання: опрацюйте літературу, виберіть одну з міжнародних туристичних організацій (на вибір студента), складіть план та підготуйте доповідь.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке "міжнародна співпраця у галузі туризму», якими є її основні завдання?
2. Хто бере участь у міжнародній співпраці ?
3. Наведіть приклади основних всесвітніх конференцій і нарад із питань туризму. Які головні питання обговорювалися на цих форумах?
4. Які міжнародні туристичні організації знаєте і в чому полягають їх завдання? Перелічіть критерії класифікації цих організацій.
5. Яку роль відіграє Організація Об'єднаних Націй у розвитку міжнародного туризму?
6. Які структура, мета і форми роботи Всесвітньої організації туризму?.
7. Для чого створюються регіональні туристичні організації? Наведіть їх приклади.

Проблемні ситуації

Регіональні туристичні організації відіграють значну роль у розвитку міжнародного туризму певного регіону. Основною їхньою метою є налагодження спільної діяльності туристичних організацій регіону (до якого можуть увійти декілька країн, одна країна або частина країни) та відстоювання їхніх інтересів в інших світових туристичних організаціях або на міжнародних туристичних форумах. Чи є більш авторитетні регіональні туристичні організації? Яка їх роль?

Список рекомендованої літератури

1. Биркович В. І. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму на регіональному рівні / В. І. Биркович // Стратегічні пріоритети. –2007. – №4(5). – С. 157–164.
2. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект) : наук. розробка / М. Біль, Г. Третяк, О. Крайник. – К. : НАДУ, 2009. – 40 с.
3. Василюха Н. В. Регіональна політика як чинник ефективного розвитку ринку туристичних послуг / Н. В. Василюха /Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2011. –Вип. 3. – С. 31–35. – (Серія «Економіка і менеджмент»).

4. В'їзний туризм : навч. посіб. / П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєва [та ін.]. – Ніжин : Вид-во Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
5. Килин О. В. Державне регулювання туристичної політики /О. В. Килин // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2011. – Вип. 21.15. – С. 199–203.
6. Організація туризму : підруч. / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна [та ін.] ; за ред. І. М. Писаревського. – Х. : ХНАМГ, 2008. – 541 с.
7. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва : навч. посіб. / П. Р. Пуцентейло. – К. : Центр уч. л-ри, 2007. – 344 с.
8. Іляшенко А. Х. Державна політика у сфері туристичних послуг / А. Х. Іляшенко // Держава та регіони. – 2010. – № 2. – С. 93–100. – (Серія «Економіка та підприємництво»).
9. Парфіненко А. Ю. Сутність поняття «туристична політика держави» : теоретичний аспект / А. Ю. Парфіненко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1042. – (Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»).
10. Хартія туризма. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_640.

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підручник / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків : Харківська національна академія міського господарства, 2010. – 294 с
2. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту: навчальний посібник / В. К. Бабарицька, Малиновська О.Ю. – Київ : Альтерпрес, 2004. – 288 с
3. Бейдик О. О. Стратегічні напрями розвитку національного туризму / О. О. Бейдик // Географія та туризм : наук. зб. / Відп. ред. Я.Б.Олійник. – К.: Альтерпрес, 2009. – Вип. 1. – С. 35–41.
4. Богуцький А. Стратегічні орієнтири туристичного бізнесу в Україні / А. Богуцький, М. Мальська, Ю. Зінько, О. Шевчук // Географія і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали I V міжнародної наукової конференції. – Львів (Львів – Розлуч, 5–7 жовтня 2012 р.): Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – С. 61-67.
5. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні: навчальний посібник / Л. І. Гонтаржевська. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. – 180 с.
6. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навчальний посібник / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – 344 с
7. Кудла Н. Є. Маркетинг туристичних послуг : навчальний посібник / Н. Є. Кудла ; Львів. ін-т економіки і туризму. - Київ : Знання, 2011. - 351 с. - (Вища освіта ХХІ ст.).
8. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К.: Альтерпрес, 2003
9. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навчальний посібник / О. О. Любіцева. – Київ : Альтерпрес, 2003. - 104 с.
10. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
11. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навчальний посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. - 424 с.
12. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.
13. Організація туризму : підручник / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, І. Б. Андренко [та ін.] ; за ред. І. М. Писаревського. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 541 с

14. Пурська І. С., Мальська М. П. Міжнародний маркетинг / І. С. Пурська, М. П. Мальська, Ю. В. Занько. – К.: Знання, 2012. – 285 с.
15. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : підручник / Т. Г. Сокол ; за заг. ред. В. Ф. Орлова. - Київ : Грамота, 2006. - 264 с.
16. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. –Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про туризм» № 1282 – IV від 18.11. 2003 р. / Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. – К. : 2000. – №50. – С. 34 – 56.
2. . Закон України «Про курорти» № 2026-III від 05.10.2000 р.
3. «Про затвердження Правил користування готелями і надання готельних послуг в Україні» / Наказ Державного комітету по житлово-комунальному господарству України і Державного комітету України з туризму № 77/44 від 10.09.1996 р.
4. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010.
5. Правила обов'язкової сертифікації готельних послуг /Затверджено наказом Державного стандарту України № 37 від 27.01.1999 р.
6. Закон України «Про захист прав споживачів» № 1024- XII від 12.05.1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
7. Закон України «Про туризм» № 1282-IV від 18.11.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 13. – Ст. 180.
8. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» № 1775-III від 01.06.2000 р. – К. – Ст. 1.
9. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності» / № 2608-VI від 19.10.2010. – К. – 2010.
10. НАКАЗ № 465 від 10.07.2013 Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1275-13#n64>.
11. Системи управління якістю. Основні положення та словник. ДСТУ ISO 9000-2001 (чинний від 10.01.2001 р.).

12. Системи управління якістю. Вимоги ДСТУ ISO 9001-2001 (чинний від 10.01.2001 р.).
13. Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності. ДСТУ ISO 9004-2001 (чинний від 10.01.2001 р.).
14. Александрова А. Ю. Международный туризм. – 2-е изд., перераб. и допол. – М. : КНОРУС, 2010. – 459 с.
15. Биржаков М. Б. Введение в туризм. – СПб.: Изд-ий торг. дом «Герда» 1999. – 192 с.
16. Бойко М. Г. Цінність орієнтованого управління у туризмі /М. Г. Бойко. – К. : Нац. торг. екон. ун-т, 2010. – 524 с.
17. Багорка М. О. Диверсифікація як фактор підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах /М. О. Багорка, І. А. Білоткач // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 10. – С. 17–21.
18. Бала О. І. Економічне оцінювання та розвиток корпоративної культури машинобудівних підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук / О. І. Бала ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів, 2009. – 20 с.
19. Білецька І. М. Стратегічне управління туристичним підприємством : моногр. / І. М. Білецька. – Івано-Франківськ : Вид. Третяк І. Я., 2010. – 224 с.
20. Бирицкая Н. М. Туроперейтинг: учебно-методическое пособие / Бирицкая Н. М., Сергеева Т. М. – Мн. : БГЭУ. – 2010. – 367 с.
21. Бочан І. О., Надич М. М. Інвестування транскордонних територій Україна-Польща та шляхи розвитку туризму в умовах поліпшення інвестиційного клімату // http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vliet/2009_4/3/5.pdf.
22. Менеджмент персоналу: навч. посіб. /за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 520 с.
23. Брич В. Я., Корман М. М. Психологія управління: Навчальний посібник / Брич В. Я., Корман М. М. – К: Кондор-Видавництво, 2013. –384 с.
24. Брич В. Я., Гарбера О. Є. Сучасні вектори розвитку міжнародного туризму в умовах глобалізації / В. Я. Брич, О. Є. Гарбера. – Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. –Тернопіль: СМП «Тайп». – № 2 (випуск 37). – 2014. – С. 77–83.

25. Брич В. Я. Стратегічні вектори розвитку туристичних дестинацій Тернопільщини: Моногр. / За заг. ред. д. е. н., проф. Брича В. Я. к.е.н., доцента А. М. Тибіня.
26. Виноградова О. В. Організація транспортного обслуговування туристів / О. В. Виноградова. – Донецьк : ДонНУЕТ. – 2012.
27. Гарбера О. Є. Територіальний брендинг як інструмент підвищення конкурентосп-роможності туристичної дестинації /Ольга Євгенівна Гарбера // Ефективна економіка. – 2016. – № 8. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/efek/index.html>.
28. Гарбера О. Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування / Ольга Євгенівна Гарбера // Економіка ХХІ ст.: проблеми та шляхи їх вирішення. – кол. мон. – Харків, 2014.
29. Городня Т. А. Економіка туризму: теорія і практика : навч.посіб. / Т. А. Городня, А. Ф. Щербак. – К. : Кондор, 2012. – 435с.
30. Гугул О. Я. Проблеми формування теоретичної моделі управління розвитком персоналу підприємства // Економічний аналіз. – Т. 15–2016 – С. 45–56.
31. Гугул О. Я., Ткач У. В. Проблеми та перспективи розвитку сучасного готельного бізнесу на Тернопільщині Науковий журнал «Бізнес-інформ» Випуск № 2 Харків, 2016, С. 89–97.
32. Гуменюк Ю. П. Освітньо-науковий потенціал України в аспекті міжнародного руху людського капіталу [Електронний ресурс] / Ю. П. Гуменюк // Економіка промисловості. – 2013. – № 4. – С. 174–180.
33. Долженко Г. П. Основы туризма: учеб. пособ. – М. : ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: Изд – ий центр «МарТ». – 2008. – 320 с.
34. Дяченко Л. П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. / Л. П. Дяченко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
35. Донець Л. І. Стратегічний план туристичного підприємства: характерні ознаки, відмінні особливості / Л. І. Донець, І. В. Давидюк // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 7 (10) – С. 56–59.
36. Дэвид Огилви. Олигви о рекламе / Дэвид Огилви ; перевод с англ. – М. : Эксмо, 2011. – 441 с.

37. Дрокіна Н. І., Менеджмент в туризмі : конспект лекцій /Н. І. Дрокіна, К. А. Панасюк – Донецьк : ДонНУЕТ. – 2012.
38. Давидова О. Ю. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві : навч. посібник / О. Ю. Давидова, І. М. Писаревський, Р. С. Ладиженська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012.– 414 с.
39. Економіка туризму: навч. посіб. / О. С. Камушков та ін. – Запоріжжя : Акцент ПП, 2012. – 192 с.
40. Зорин И. В. Энциклопедия туризма / И. В. Зорин, В. А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 364 с.
41. Ильина Е. Н. Туроперейтинг : организация деятельности : учеб. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 480 с.
42. Изотова М. Инновации в социокультурном сервисе и туризме [Електронний ресурс] / М. Изотова, Ю. Матюхина. – М. : Советский спорт, 2010. – 136 с.
43. Кабушкин Н. И. Менеджмен туризма / Н. И. Кабушкин : учеб. – Минск: Новое знание, 2002. – 409 с.
44. Квартальнов В. А. Туризм: учебн. / В. А. Квартальнов. – Финансы и статистика, 2003. – 320 с.
45. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.
46. Кудла Н. С. Менеджмент туристичного підприємства: підруч. / Н. С. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
48. Кузик С. Теоретичні проблеми туризму: суспільно – географічний підхід: моногр. / Степан Кузик. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 254 с.
49. Кулик Ю. Є. Професійний розвиток менеджерів як стратегія управління персоналом у міжнародному бізнесі / Ю. Є. Кулик // Актуальні проблеми економіки. – 2007 – № 8 (74). – с. 116–123.
50. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент / Ф. Котлер. 2-е изд. – СПб. : Питер, 2009. — 464 с.
51. Костіна Т. В. Корпоративна культура: її сутність і формування в Україні / Т. В. Костіна // Вісник ДонНует. – 2010. – № 3. – С. 77–84.

52. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М. : «Прогресс», 1990. – 736 с.
53. Кудла Н. Є. Маркетинг туристичних послуг: навч. посіб. /Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2011. – 351 с. + компакт-диск. – (Вища освіта ХХІ століття).
54. Круль Г. Я. Основи готельної справи: навч. посіб. / Г. Я. Круль. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – С. 189–214.
55. Кузик С. П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: моногр. – Львів : Видав. Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – С. 21–52.
56. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму [Електронний ресурс] / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2010. – 502 с.
57. Костащук В. І. Економіка і ціноутворення в галузі туризму : навч. посіб. / В. І. Костащук ; Чернів. нац. ун-тім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2012. – 135 с.
58. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. /М. Кляп, Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
59. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О. О. Любіцева – К. : «Альтерпрес», 2002. – 436 с.
60. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху: підруч. /О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька. – К. : Вид. – поліграф. Центр «Київський університет», 2008. – 335 с.
61. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : підруч. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – 2-ге вид., перероб та доп. –К. : Центр учбової літератури, 2012. – С. 91–121.
62. Мариняк Я. О. Туризмознавство: навч–метод. посіб. /Я. Мариняк – Тернопіль : Вектор. 2012. – 32 с.
63. Менеджмент туризма. Туризм как вид деятельности: учеб. /Зорин И. В., Каверина Т. П., Квартальнов В. А., Ильина Е. Н. та ін. –М. : Финансы и статистика, 2002. – 288 с.
64. Михайліченко Г. І. Практика організації туристичних подорожей: навч. посіб. / Г. І. Михайліченко. – К.: Київ. нац. торг.–екон. ун-т, 2003. – 156 с.
65. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстренд, Дж. Лэмпел.; [пер. с англ.]. – СПб. : Питер, 2009. – 688 с.

66. Мескон М. Основы менеджмента / Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. – М. : Дело, 1992. – 502 с.
67. Моисеева М. Стратегическое управление туристской фирмой: уч. пособие / М. Моисеева. – М. : Финансы и статистика, 2011. – 202 с.
68. Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком : моногр. / за заг. ред. О. А. Біловодської. – Суми : Університетська книга, 2012. – 432 с.
69. Михайліченко Г. І. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. / Г. І. Михайліченко, А. Ю. Єременко; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 391 с.
70. Менеджмент і маркетинг туризму : навч. посіб. / Т. М. Афонченкова, О. В. Булюк, Б. П. Масенко, Ю. В. Панченко, Н. В. Федотова ; за ред. О.Є.Лугініна. – К. : Видавництво Ліра-К, 2012. – 364 с.
71. Менеджмент персоналу : навч. посіб. / за заг. ред. д. е. н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – 520 с.
72. Моисеева М. Стратегическое управление туристской фирмой : уч. пособие / М. Моисеева. – М. : Финансы и статистика, 2011. – 202 с.
73. Міжнародний туризм : навч. посіб. / Т. В. Божидарнік [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 307 с.
74. Мунін Г. Б. Маркетинг туризму: економіко-організаційні аспекти. / Георгій Благоевич Бунін. – Мукачівський державний університет, Київський славістичний університет, Ін-т економіки і управління. – К. : Кондор, 2011. – 429 с.
75. Нагара М. Особливості стратегування на підприємствах туристичної сфери: системний аспект / М. Б. Нагара // Інноваційна економіка. – 2016. – № 6. – С. 93–98.
76. Нагара М. Діловий туризм в Україні: реалії та перспективи розвитку / М. Б. Нагара // Університетські наукові записки / Хмельницький ун-т управління та права. – Хмельницький. – 2016. – № 46. – С. 198–203.
78. Окладникова Е. А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира. – М. : – СПб., 2002. – 384 с.
79. Олійник Я. Б. Теоретичні основи туризмології : навч. посіб. / Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К. : Ніка – Центр, 2005. – 316 с.

80. Организация туризма : учеб. пособ. / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. И. Сергеева и др. / под. общ. ред. Н. И. Кабушкина и др. – Минск : Новое знание, 2003. – 632 с.
81. Организационное поведение / под ред. Э М. Короткова. – Тюмень :НОРМА, 2010. – 401 с.
82. Одегов Ю. Г. Экономика персонала. Практика: учеб. / Ю. Г. Одегов, Г. Г. Руденко. – М. : Издательство «Альфа-Пресс», 2009. Часть II. – 1056 с.
83. Островская А. Е. Туристско-операторская деятельность: учеб. пособие. / А. Е. Островская, И. Е. Отческий. – Тюмень: Издательство Тюменского государственного университета. – 2008. – 167 с.
84. Організація обслуговування у закладах ресторанного господарства : підруч. / за ред. П'ятницької Н. О. – 2-ге вид. перероб. та допов. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – С. 151–259.
85. Осипова О. Я. Транспортное обслуживание. Обслуживание туристов : учебн. / О. Я. Осипова. – М. : Академия, 2006. – С. 57–139.
86. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні : зб. нормативно-правових актів / за заг. ред. проф. В. К. Федорченка. – Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
87. Портер М. Международная конкуренция ; пер. с англ. /М. Портер. – М. : Международные отношения, 2003. – 896 с.
88. Правик Ю. М. Маркетинг туризму: підручник /Ю. М. Правик. – К. : Знання, 2008. – 303 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
89. Погасій С. О. Конспект лекцій з дисципліни «Технологія туристської діяльності» [для студентів напряму підготовки «Туризм»] / С. О. Погасій, М. В. Тонкошкур. – Харків : ХНАМГ, 2012. – С. 107–125.
90. Продан І. Управління професійним розвитком працівників туроператорського підприємства // Туризм як пріоритетний напрям соціально-економічного розвитку регіону: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці (23–24 квітня 2015 р. – Чернівці): ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. –448 с.
91. Продан І. Новітні тренди у вітчизняному ресторанному господарстві // Збірник тез доповідей за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної

конференції «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації» (м. Хмельницьк, 8–9 жовтня 2015 р.). – ХУУП. – 212 с.

92. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства : навч. посіб. / П. Р. Пуцентейло. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – С. 127–137.

93. Павлов В. І. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів : підруч. / В. І. Павлов, О. В. Мишко. – К. : Кондор, 2009. – 230 с.

94. Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту : навч. посіб. / Х. Й. Роглев. – К. : Кондор, 2005. – 408 с.

95. Смирнов І. Г. Логістика туризму : навч. посіб. / І. Г. Смирнов. – К. : Знання, 2009. – 444 с.

96. Самойленко А. А. География туризма : учеб. пособ. / А. А. Самойленко. – Ростов н/Д : «Феникс», 2006. – 368 с.

97. Сухов Р. И. Организация работы туристического агентства : учеб. пособ. / Р. И. Сухов. – М. : ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д : Изд – ий центр «МарТ», 2005. – 144 с.

98. Смикова М. О. Туристичний імідж регіону як фактор конкурентоспроможності / М. О. Смикова // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 6 (16) – С. 145–148.

99. Стец І. І. Проблеми управління діловою репутацією підприємства / І. І. Стец. Інноваційна економіка. – 2012. – № 11 (37). – С. 54–58.

100. Салухіна Н. Г. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : підруч. / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвинська – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.

101. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : моногр. / В. К. Федорченко, В. С. Пазенюк, О. К. Кручек та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.

102. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии : учебник для вузов; пер. с англ. / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд А.; под. ред. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой. – М. : Банки и биржи, 2008. – 576 с.

103. Трілленберг Г. Методичні засади розвитку ринку послуг сільського туризму – важливого чинника збереження трудового потенціалу / Г.

Трілленберг // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. – 2010. – Вип. 15. – С. 16–18.

104. Туризм – рушій соціально-економічного розвитку країни (2011–2013 роки) XIII Міжнародний економічний форум (м. Трускавець, 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.lvivforum.com.ua/document/Gordiyenko.pdf>.

105. Ушаков Д. С. Прикладной туроперейтинг / Д. С. Ушаков. – Москва : Ростов н/Д : Изд – ий центр «МарТ», 2010. – 416 с.

106. Ушаков Д. С. Технология выездного туризма / Д. С. Ушаков. – М. : Ростов н/Д : изд – ий центр «МарТ», 2010. – 446 с.

107. Ушаков Д. Стратегическое планирование в туризме / Д. С. Ушаков. – Ростов н/Д. : Феникс, 2009. – 285 с.

108. Цинь, Цзюнь Формирование системы качества рекреационной организации : монография / Цзюнь Цинь. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2010. – 100 с. – 35 эк з. – ISBN 978-5-8265-0885-5.

109. Філоненко І. М. Економіка та організація туризму : тексти лекцій / І. М. Філоненко. – Ніжен : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 103 с.

110. Чудновский А. Д. Управление индустрией туризма : учеб. пособ. / А. Д. Чудновский, М. А. Жукова, В. С. Сенин. – М. : КНОРУС, 2004. – 448 с.

111. Чичкова Н. Зона ценности потребителя // Чичкова Н. /Компаньон. Стратегии. – 2010.– № 1. – С. 30 – 34.

112. Школа І. М. Менеджмент туристичної індустрії : навч. посіб. / І. М. Школа; за ред. проф. І. М. Школи. – Чернівці, 2003. – 596 с.

113. Шульгіна Л. М. Інноваційні технології вибору концепції маркетингу туристичного підприємства / Л. М. Шульгіна // Проблеми науки. –2011. –Вип. 10. – С. 33–39.

114. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. – 464 с.

115. Яковлев Г. А. Экономика и статистика туризма : Учеб. пособие. -2-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство РДЛ, 2004. – 376 с.

116. Эванс Дж. Р. Управление качеством : учебное пособие [для студентов вузов] / Дж. Р. Эванс; пер. с англ. под. ред. Э. М. Короткова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 367 с.